

glasilo delavcev
sozd
rudarski elektro-
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1987

1119870985,3

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

marec 1987

leto XXIII

št.3

srečno

Ekologija, energija, varčevanje

V naslovu napisane besede slišimo vse bolj pogosto, izgovarjamo jih vse bolj resno in ob globokem premišljanju vzbujajo skrb, tesnobo, pa tudi strah in vprašanja. Ali smo skrbni za učinkovit in ustrezen dolgoročni razvoj prostora, okolja in energije namenili zadosti družbenih in osebnih prizadevanj, ali smo to usmeritev zares zasnovali na pravih strokovnih podlagah in ali res vse načrtovano hočemo, zmoremo in potrebujemo, so vprašanja, ki jih postavljamo, ko hočemo dobiti odgovore na alternative, ki nas tiščijo in skrbijo. Nekje v podzavesti nam kljuje, da smo se kot družba vključili pozno, prepozno v razreševanje teh problemov, saj vidno propadajo naše reke, favna in flora, skratka okolje in človek. Kaj, tudi človek? Tudi!

Pa smo se vendarle osvestili. Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije prevzema nalogo, da v najširši demokratični razpravni uskladi poglede delavcev, delovnih ljudi in občanov, strokovnjakov in tistih, ki to niso, da doseže soglasje o nadaljnjem razvoju sploh, posebej še v energetiki in o tem, kaj storiti, da bo naše bodoče življenje kvalitetnejše ob učinkovitejšem gospodarjenju z naravnimi bogastvi in njihovo ohranitvijo.

Tudi mi, v REK EK, smo se vključili. Delujemo! Razmišljamo o rešitvah. O vplivu proizvodnje premoga in proizvodnje električne energije, o zraku, vodi, okolju. Ugotavljamo v komisijah, načrtujemo ukrepe, sodelujemo v širših razpravah, saj vendar hočemo zaradi nas vseh proizvajati čim bolj čisto, zdravo, brez škodljivih vplivov. Lomi se — staro z novim. Spoznanja o novih, čistejših tehnologijah prihajajo k nam, v našo zavest, v plan, saj je vendar za realizacijo naših pozitivnih posegov potrebno vlagati sredstva, ogromna sredstva. Pa jih bomo imeli, da bomo lahko vse uredili? Bomo jih imeli!

Ob tem pa se moramo skupno dogovoriti za prioritete, roke, potreben čas za izvedbo nalog, saj moramo ob odpravljanju težav tudi živeti. V našem notranjem

kot tudi širšem razvoju smo prišli na razpotje, ki se izkazuje v starem, očitno prežvelem načinu proizvodnje, z zastarelo tehnologijo na eni strani in željo po kvalitetnejšem, na znanje in razvito tehnologijo oprtem razvoju na drugi strani. Narava naših dejavnosti, pridobivanje premoga in električne energije je takšno, da vplivamo na okolje, in sicer na ožje in širše okolje. Stremeti pa moramo za tem, da v čim manjši meri in da posledice odpravimo. Vpliv pa bo manjši, če bomo znali pridobljeno energijo tudi racionalno trošiti. Ali smo storili že vse? V vsem gospodarstvu? Tudi v negospodarstvu? Se vedno ne! Zato je treba naše aktivnosti in sredstva usmeriti tudi v to smer. Zavedati se moramo, kaj pomeni odločitev za eno od treh ponujenih variant razvoja energetike in kakšne so posledice osvojitve ene od njih. O teh vprašanjih obstajajo različna, včasih nasprotujoča si mnenja. Do konsenza lahko pridemo le v demokratični javni razpravi vseh posameznikov in družbenih dejavnikov. Hotenja pa bo nujno potrebno realizirati po posebnem programu, ki bo s spremembami posegel v družbenoekonomsko, organizacijsko, upravno administrativno in strokovno področje našega dela in življenja.

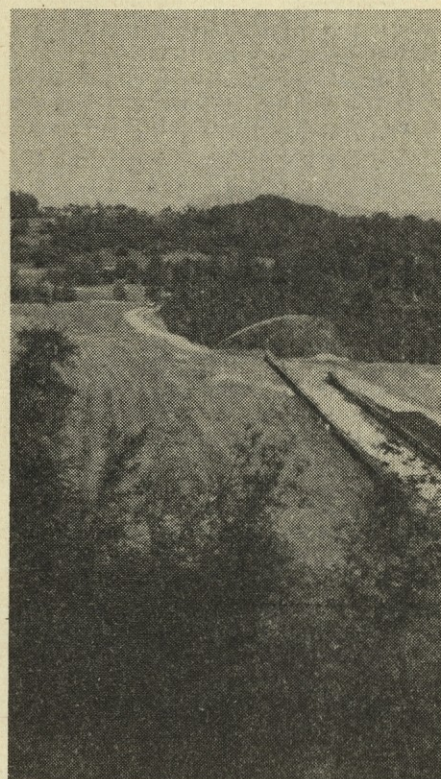
In predvsem na tem, zadnjem strokovnem področju, lahko mi damo in dajemo največji in takojšnji prispevek. Tu moramo odločujoče sodelovati, saj zaradi odkopavanja premoga nastajajo na površini posedki in premiki v odvisnosti od globine odkopov, hitrosti napredovanja odkopov, višine odkopnih etaž in stopnje zasipavanja praznih prostorov. Tu je naša usmeritev v področjih, kjer moramo še posebej pozorno varovati površino, v polno zasipavanje praznih jamskih prostorov. Za to lahko uporabimo odpadne produkte iz sedanje proizvodnje. Mesta posadanja bomo izravnali, zasipavali razpoke in tako preprečevali vdiranje vode v jamo, v jami pa bomo uvedli tehnologijo za čim bolj čisto odkopavanje premoga, medtem ko bomo na separacijah suho odsejavali

premog in lovili premogov prah iz odplak, nekatere vrste premoga pa bomo po drobljenju direktno nakladali v vagone. Tako bomo očuvali substanco, energijo in vode. Ali je to prispevek v boju za čisto okolje in racionalno rabo energije? Je, ogromen!

Poleg tega bomo čistili dimne pline, zaustavili v obratovanju največje onesnaževalce in si prizadevali za daljinsko ogrevanje naših ozkih dolin in skušali koristno uporabiti odpadke v proizvodnji premoga in električne energije.

Vse navedeno nas potrjuje in dokazuje, da se človek, delavec, zaveda svojega položaja in da ga hoče spremeniti. Kjer pa je prisotna odločna volja in potrebno znanje, je tudi uspeh zagotovljen.

Pavel Kovač

Travniki, kdo bo tebe kosil?

UVODNIK

Rezultati informativnega dne na srednji šoli rudarske usmeritve v Zagorju

O programu in poteku aktivnosti za pridobivanje novih učencev v Srednjo šolo rudarske usmeritve za prihodnje šolsko leto smo poročali že v eni od prejšnjih števil glasila.

Prve informacije o uspešnosti naših prizadevanj smo pridobili po informativnih dnevih, ki sta bila organizirana za učence, ki letos zaključujejo osnovnošolsko obveznost, in za odrasle, ki se želijo izobraževati ob delu oziroma iz dela. Informativna dneva sta bila v petek 6.3. dopoldan in popoldan (za mladino), v soboto, 7.3. dopoldan (za odrasle).

Največ učencev v spremstvu staršev nas je obiskalo v petek dopoldan.

V uvodnem delu smo jim podrobno predstavili program RUDARSTVO — SR z vsemi novostmi, ki izhajajo iz prenove programov srednjega usmerjenega izobraževanja in že valjajo za šolsko leto 1987/88.

Spremembe so sledeče:

- vzgojnoizobraževalni program rudar in rudarski tehnik—SR se preimenuje v RUDARSTVO—SR,

- predmetnik prvega letnika bo obsegal poleg dosedanjih teoretičnih predmetov tudi strokovno-teoretične predmete: tehnično risanje in opisno geometrijo, strojne elemente, geologijo, rudarstvo,

- slovenski jezik in književnost, tuj jezik in matematiko bomo izvajali na dveh težavnostnih nivojih,

- za vključitev v smer RUDAR, za katero se odločajo učenci po zaključenem prvem letniku, bo pogoj tudi pozitivna ocena pri tujem jeziku,

- ob zaključku izobraževanja bodo učenci opravljali, ne glede na izbrano smer, diplomski izpit.

Zaradi boljše informiranosti objavljamo uvodni del v celoti:

VIP RUDARSTVO — SR

smer: A — rudar
B — rudarski tehnik

VPISNI POGOJI:

- uspešno končana OŠ,
- ustrezno zdravstveno stanje.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE:

V višji letnik lahko napredujejo učenci, ki so pozitivno ocenjeni pri vseh predmetih predhodnega letnika po tem programu.

POGOJI ZA VKLJUČITEV V SMER:

- v smer RUDAR se lahko vključijo učenci, ki so pozitivno ocenjeni iz vseh predmetov prvega letnika ne glede na izbrani nivo izobraževanja pri predmetih MATEMATIKA, SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST, TUJ JEZIK;

- smer RUDARSKI TEHNIK se lah-

ko vključijo učenci, ki so pozitivno ocenjeni iz vseh predmetov prvega letnika, predmete matematiko, slovenski jezik in književnost, tuj jezik pa morajo obvladati na težjem nivoju;

- učenci, ki so prvi letnik obiskovali na lažjem zahtevnostnem nivoju, se lahko vpišejo v smer rudarski tehnik, če so dosegli **prav dober** splošen učni uspeh in imajo nivojske predmete najmanj **prav do**bro ocenjene.

ZAKLJUČEK IZOBRAŽEVANJA

Učenec triletne smeri RUDAR (IV. stopnja)

- uspešno opravljen 3. letnik,
- diplomski izpit.

Učenec štiriletna smeri RUDARSKI TEHNIK (V. stopnja)

- uspešno opravljen 4. letnik,
- diplomski izpit.

ZNAČILNI POKLICI OZIROMA DELA IN NALOGE:

- smer RUDAR: rudar za podzemno pridobivanje mineralnih surovin

- smer RUDARSKI TEHNIK: rudarski tehnik in geološki tehnik.

Po uvodnem delu so prisotni prejeli obširno informacijo o štipendiranju, možnostih zaposlovanja po končanem šolanju oziroma nadaljevanju študija na fakulteti.

Ogledali so si tudi video kaseto. Ustrezni komentar je podal Franjo Blažun.

Ob zaključku so si osmošolci ogledali specializirane učilnice na šoli in izpolnili anketne liste.

V petek je obiskalo šolo 36 učencev, od tega štiri dekleta.

Tabela 1: Udeleženci po občinah bivanja:

Občina	M	Ž
Zagorje o/S	11	4
Trbovlje	15	—
Hrastnik	2	—
Laško	1	—
Litija	1	—
Krško	2	—
Skupaj:	32	4

Tabela 2: Uspeh učencev v 7. razredu OŠ

ODLIČEN	2
PRAV DOBER	5
DOBER	11
ZADOSTEN	18
NEZADOSTEN	—
SKUPAJ:	36

Če primerjamo obisk informativnega dne z obiski v preteklih letih, lahko zaključimo, da se je odzvalo nekaj več učencev. Še vedno pa ugotavljamo, da so za naše osmošolce druge šole v Zasavju in iz-

ven Zasavja bolj privlačne.

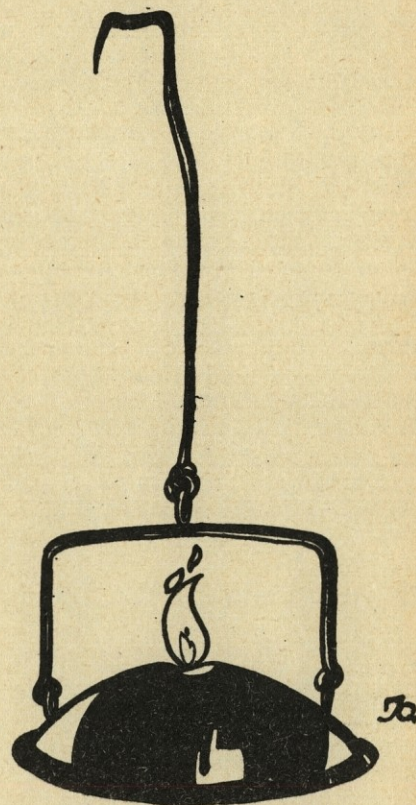
Navedeno nas obvezuje, da še bolj zavzeto in množično nadaljujemo z akcijo pridobivanja novih učencev tudi v bodoče.

Informativni dan, ki je bil v soboto, 7.3.1987, je bil organiziran za odrasle, ki se želijo izobraževati ob delu oziroma iz dela.

Kljub razpisu, ki je bil objavljen v dnevnem časopisu Delo, da Srednja šola rudarske usmeritve razpisuje 30 vpisnih mest za program RUDARSTVO—SKR in 60 vpisnih mest za RUDARSTVO—SR, ni bilo odziva. Iz tega sklepamo, da je motiviranost posameznikov za pridobivanje novega znanja oziroma dopolnjevanje že osvojenega, minimalna, odločitev pa prepuščena posameznikovi osebni presoji.

Ugotavljamo, da službe, ki so zadolžene za področje odraslih v gospodarskih organizacijah, še niso uvidele, da je naš bodoči razvoj pogojen z višjim izobrazbenim nivojem že zaposlenih delavcev. Še vedno so bolj privlačne interne oblike izobraževanja, kjer si udeleženci v kratkem času pridobijo formalno stopnjo izobrazbe. Ta pa je, žal, le interna, čeprav imamo šole in pripravljenost le teh, da bi udeležence izobraževale po verificiranih programih.

Anica Ule-Maček

PROIZVODNJA IN STORITVE

Problematika realizacije planirane proizvodnje na rudniku Laško

V letu 1986 je Rudnik Laško proizvedel 25.000 ton premoga in 81.776 m³ gramoza različnih granulacij, kar predstavlja 62,5% realizacijo plana pri proizvodnji premoga in 81,77% realizacijo pri gramozu. Proizvodnja premoga je bila črpana iz polj Klara, Liša in iz Zahodnega polja III. V Zahodnem polju II so bile le raziskave v premogu.

Vzrokov za nedoseganje planskih obveznosti je bilo več:

— V polju Liša, iz katerega smo pridobili skoraj 50% proizvodnje, je bilo šest vdorov vode od 1 — 3 m³/min, ki so delno, včasih pa popolnoma paralizirali proizvodnjo od enega do treh dni. Posledica začetne vode se je med drugim odražala v velikih pritiskih, ki so deformirali progovno in odkopno podporje, kar je povzročilo skoraj permanentno vzdrževanje pohodnih in izvoznih poti.

— Voda, ki je pritekala iz prihrbine sloja (govški peščenjak) in skozi stara dela, je stalno prinašala tudi drobce jalovine in premoga v tolikšni količini, da je bilo potrebno vodno progo s prostornino 540 m³ dvakrat izpraznjevati.

— Zaradi velike medsebojne oddaljenosti posameznih polj (Klara — Liša preko 2.500 m), kjer smo v letu 1986 pridobivali premog, je bilo delo neustrezno nadzorovano, saj nadzoruje delo na vsaki izmeni le en nadzornik.

Prognoza za leto 1987

Ta čas pridobivamo premog na odkopu v polju Klara in južnem sloju polja Liša ter v Zahodnem polju III, kjer raziskujemo v premogu.

Južni sloj Liša je odprt do medobzora kota 228 in bo odkopan do te višine že v

marcu. V polju Klara bo zaradi izklinitve sloja zaključeno odkopavanje že v začetku aprila.

Na osnovi pozitivnih raziskav z vrtnami in rudarskimi deli pripravljamo za odkopavanje sloje premoga z obzora kota 196, in sicer v polju Liša južni in severni sloj pod koto 228, Zahodno polje I pod koto 226 in Zahodno polje III pod koto 220.

V teh posameznih poljih bodo faze priprav za odkopavanje končane v aprilu in maju, zato pričakujemo, da bomo pričeli realizirati plansko proizvodnjo najkasneje v maju.

Do vključno meseca aprila predvidevamo izpad proizvodnje premoga 4 do 5 tisoč ton, katerega pa verjetno do konca leta 1987 ne bo mogoče v celoti nadoknadi.

Franc Teršek

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. 1. do 31. 2. 1987

1. PROIZVODNJA PREMOGA PO TOZD

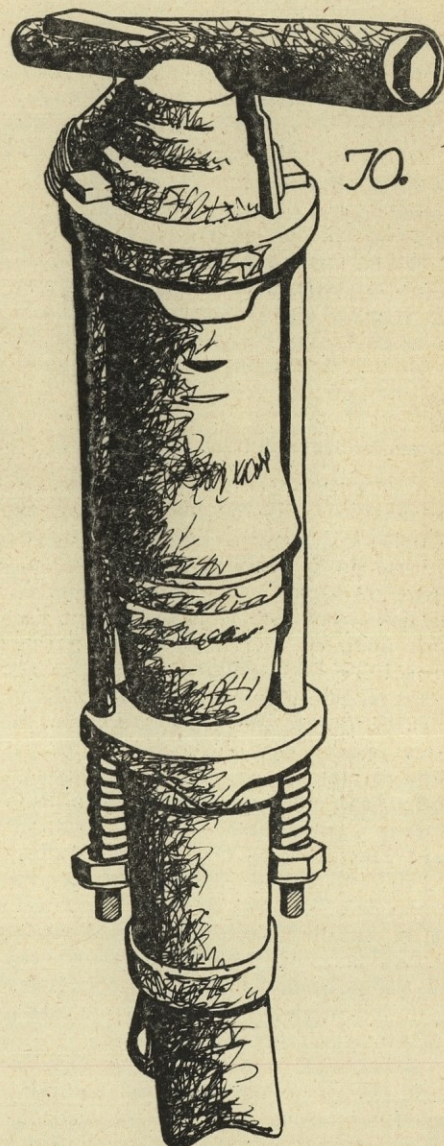
Rudnik	načrt ton	doseženo ton	razlika do plana (ton)	%
Hrastnik	82.700	90.319	+ 7.619	109,2
Trbovlje	101.050	121.294	+ 20.244	120,0
Zagorje	51.480	41.100	— 10.380	79,8
Senovo	19.920	18.469	— 1.451	92,7
Kanižarica	20.220	22.300	+ 2.080	110,3
Laško	6.490	4.400	— 2.090	67,8
GZL H	11.450	4.000	— 7.450	34,9
GZL Z	—	—	—	—
PK Bukova gora	—	—	—	—
DO RRPŠ	293.310	301.882	+ 8.572	102,9

2. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (MWh)

TOZD	načrt	doseženo	%
— PEE - PP	12.000	— 845	—
— PEE - N	105.000	132.853	126,5
— KE	—	744	—
DO TET	117.000	132.752	113,5

3. PROIZVODNJA OSTALIH PROIZVODOV

TOZD	letni načrt	doseženo	%
DE			
GRAMAT			
— kamnolom (m ³)	50.000	3.110	6,2
Avtoprevoz "Zasavje" (t/km)	—	1.147.971	—
RRPZ:			
— kamnolom (m ³)	75.000	8.209	10,9
RRPH:			
— toplotna (MWh)	35.000	ocena 6.100	17,4

Erika Kavčič

PROIZVODNJA IN STORITVE

Problematika doseganja planirane proizvodnje v zvezi s potekom investicij v RRP Hrastnik

Odkopavanje premoga v letu 1987 v jamah TOZD RRP Hrastnik

Jama Hrastnik

V jami Hrastnik bomo premog odkopavali v A-polju na koti 87, dolžina odkopa bo cca 50 m, skupna višina etaže cca 6 m, ter C-polju na koti 80, dolžina odkopa bo 45 m in skupna višina etaže 7 m. Na širokem čelu v A-polju bomo premog pridobivali celo leto 1987, široko čelo v C-polju pa bomo predvidoma likvidirali v aprilu, za nadomeščanje odkopnih kapacitet pa formirali široko čelo v Severnem Talnem skladu na koti 80.

Poleg navedenih odkopnih kapacitet pa bo predvidoma 20.1.1987 v proizvodni proces vključen širokočelni odkop (dolžina do 25 m) v Kotnem polju na k.138. Na tem širokem čelu bodo delavci GZL s februarjem 1987 samostojno pridobivali premog.

Jama Ojstro:

V jami Ojstro bomo premog odkopavali v Terezija II polju na k. 153, dolžina čela bo 65 m in skupna višina etaže 8 m, ter v Javor sloju na koti 130, dolžina odkopa bo 45 m, skupna višina etaže pa 8 m. Za nadomeščanje odkopnih kapacitet bomo po likvidaciji čela v Terezija II polju na k. 153 po formiranju vključili v proizvodni proces široko čelo na koti 145 v Terezija II polju (sever), široko čelo v Javor sloju pa bomo kompenzirali s širokim čelom v jugovzhodnem delu Terezija II polje na koti 130.

Opremljenost širokih čel

V letu 1986 smo uspeli tri široka čela mehanizirati z opremo, ki smo jo imeli na razpolago. V jami Hrastnik imamo mehanizirana široka čela v A in C-polju, v jami Ojstro pa široko čelo v Terezija II polju. Na teh širokih čelih imamo vgrajeno Becorit podporje in odkopno pridobivalne stroje ESA - 60 (Eickhoff).

Pri takem opremljanju širokih čel smo imeli oziroma imamo precej problemov in težav zaradi majhnih vhodnih odprtín v jamo in premajhnega števila brezhibnega podporja in odkopnih strojev. V jami Hrastnik in v jami Ojstro smo morali podporje in odkopne stroje direktno premontirati s širokega čela, ki smo ga likvidirali, na široko čelo, katerega odkopne kapacitete naj bi nadomeščale le tega. Zaradi izrabljenosti podporja Becorit vse kaže, da bo tak način, opremljanja širokih čel, če bo še možen (pretežni del podporja je iz leta 1979 in 1980), še naprej v veljavi.

Široko čelo v Kotnem polju GZL je podgrajeno s podporjem Marrel Hydro (iz leta 1980 in nekaj iz leta 1974), nakladanje premoga pa je ročno. V jami Ojstro v

Javor sloju je čelo prav tako podprto s podporjem Marrel Hydro, za nakladanje premoga pa imamo stranskosipni nakladalec.

Transport premoga

S tem da smo uspeli opremiti in mehanizirati širokočelne odkope na kar zadovoljivo raven, tega še nismo uspeli pri transportu premoga od odkopov do zbirnih bunkerjev na Zveznem obzorju in od tu dalje do separacije.

V obeh jamah (Hrastnik in Ojstro) imamo transport premoga organiziran z GT. Te transportne poti so sorazmerno zelo dolge, posebno v jami Hrastnik. Trakovi potekajo po progah, ki so pod vplivom močnih hribinskih pritiskov, tako da je smernost in vertikalnost teh GZ potrebna dnevno ali celo tretjinsko popravljati. Kvaliteta valjčkov ter povratnih in pogonskih postaj pa tudi ni na zavidljivi ravni. Zaradi navedenega so tudi pogosti defekti na tej transportni poti. Na velikih mestih, kjer se pridobiva premog, imamo dotoke vode in v prisotnosti neizogibnih glinastih komponent se nam maši zbirni bunker posebno takrat, ko ne dobimo pravočasno zadostnega števila praznih vozičkov. Tudi prevoz premoga od zbirnih bunkerjev do separacije ne poteka tako, kot bi moral na podlagi načrtovane proizvodnje za posamezne jame.

Z vključitvijo širokega čela v Kotnem polju v proizvodnjo bi jama Hrastnik morala dobiti cca 740 vozičkov na izmeno, kar pa vemo iz izkušenj in opremljenosti skupnega prevoza, da je nemogoče. Pri tem pa bi morala jama Ojstro dobiti po 599 voz na izmeno.

Kadrovska problematika

Glede na obseg jam in močnih hribinskih pritiskov v jamah, posebno v jami Hrastnik, imamo premalo kvalificiranih delavcev za neposredno proizvodnjo.

V letu 1985 smo imeli povprečno 109 delavnikov na odkopu, v letu 1986 pa 103. V primerjavi z delavniki na vzdržbi leta 1985 110 delavnikov, v letu 1986 pa 116 delavnikov na dan. Pripomniti moramo, da v navedenih delavnikih na vzdržbi niso šteti tisti, ki so jih opravili delavci GZL in delavci RIG. Kljub velikemu številu izvršenih delavnikov na vzdržbi so v jami Hrastnik nekateri predeli jame, skozi katere poteka transportna mehanizacija, komajda prehodni.

Izvajanje investicijskih del v jamah RRPH

Jama Ojstro

V jami Ojstro trenutno izvajamo permanizacijo prekopa na pomožnem obzorju k. 90, izdelavo prekopa na koti 130, ena delovna številka pa ureja transportno

dostavni vpadnik s kote 120 (V. obzorje) proti koti 64. Omenjeni transportni vpadnik bo potrebno zgraditi do kote 5, kjer je predvideno glavno (v jami Ojstro zadnje) obzorje.

V začetku marca pa smo pričeli izdelovati presipni jašek s kote 90 na koto 135. Ta jašek bo izdelan v severnem delu jame Ojstro za odkopavanje zapadnega polja in Lopate (severno krilo Ojstrške premogovne kadunje), kjer smo prekinili odkopavanje v letu 1976 zaradi pogostih vdorov vode in blata, ta čas pa odkopavamo južno krilo Ojstrške premogovne kadunje.

Jama Hrastnik

V jami Hrastnik izdelujemo smerne proge vzhodno in zahodno od ordinate 5100 na koti 48,7 (pomožno obzorje), iz smeri jame Dol pa vpadnik (250/87) na VII. obzorje jame Hrastnik. Ena delovna številka permanizira vpadnik 87/48 (VII. vmesno obzorje), v jami Dol (zahod) pa izdelujemo oskrbovalno zračilni hodnik za odkopavanje kotnega polja pod koto 250. Izdelavo oskrbovalno zračilnega prekopa na VII. obzorju od severa proti jugu smo morali že dvakrat prekiniti zaradi nevarnosti vdora večjih količin vode in blata. Ta prekop naj bi povezoval talninski del, v katerem je jama Hrastnik odprta do VII. obzorja s krovinskim delom, v katerem bodo objekti za iztopni zračni tok in poti za dostavo in odvoz opreme ter ostalega reprodukcijskega materiala za odkopavanje pod VII. obzorjem. Nadalje permaniziramo transportni vpadnik VII. obzorja kote 48 — ordinata 5400.

Dve delovni številki RIG pa obnavljata investicijski objekt (prekop) na ordinati 5100 VII. obzor, skozi katerega poteka ves transport premoga iz jame Hrastnik. Ta prekop je pod vplivom zelo intenzivnih hribinskih pritiskov.

Poleg navedenega pa nam vrtna ekipa GZL vrta strukturno vrtno s površine na lokaciji, kjer bomo zgradili nov šaht za jame RRP Hrastnik. Trenutna dolžina vrtnice je 290 m, celotna dolžina je predvidena 500 m ali do kote — 200.

Iz opisanega sledi, da investicijska dela zamujajo približno za eno srednjeročno obdobje. V jami Hrastnik odkopavamo v srednjem delu jame na višini VII. obzorja in celo že eno etažo pod njim. Polovica proizvodnje iz jame Hrastnik gravitira na koto 48, to je na pomožno obzorje. Na koti 48 smo bili prisiljeni izdelati pomožno obzorje, ker ni izdelano obzorje, ki je predvideno na koti 0. Objekti na VII. obzorju so pod vplivom odkopavanja in jih je treba vzdrževati, za kar porabimo ne normalno veliko delavnikov. Za koto 48 še ni izdelan preboj na ordinati 5400, tako da je dostava elektro in strojne opreme zelo otežkočena, za večjo opremo kot

PROIZVODNJA IN STORITVE

na primer transformator, pa je trenutno skoraj nemogoča. Kapaciteta pomožnega črpališča na tej koti pa je tudi komaj zadostna za normalni dotok vode. Tako je v slučaju nenadnega povečanja dotoka ali vdora vode ogrožen tisti del proizvodnje, ki se transportira skozi koto 48.

Zaradi kasnitve izdelave obzorja na koti 0 bo v jami Hrastnik naslednjih nekaj let angažirano precejšnje število delavcev za vzdrževanju objektov na VII. obzorju.

Zaradi naravnih težav (prelomnica), katere ovirajo prehod iz talninskega dela na krovinski del odpiranja dostavnih in zračilnih poti, onemogočajo zniževanja odkopavanja premoga na nivo VII. obzorja v zahodnem delu jame Hrastnik (A-polje).

V jami Ojstro investicijska dela tudi kasnije, vendar trenutno ne vplivajo na višino doseganja proizvodnje premoga. Kasneje, ko bo transport premoga preusmerjen skozi pomožno obzorje na koti

90, pa bodo prisotni problemi v zvezi s kapaciteto pomožnega črpaljšča, ki je za to koto predviden. Ob upoštevanju vseh problemov, ki jih bomo morali sproti premagovati in odpravljati, bo načrtovana povečana proizvodnja v zadnjih dveh letih tega srednjeročnega obdobja v jami Hrastnik le težko dosegljiva.

Jože Vidmar

S kakšnimi problemi se srečujemo v Toplarni

Toplarna Hrastnik deluje v sklopu TOZD Rudnik rjavega premoga Hrastnik kot delovna enota.

Današnja toplotna se je razvila iz kotlovnice, kjer so že pred 50 leti in več proizvajali toplotno energijo za potrebe rudnika (kopanje rudarjev, ogrevanje rudniških prostorov). S časom so se počasi pričele priključevati stanovanjske hiše, kjer so živeli rudarji ter ustanove družbenega pomena. Zadnjih petnajst let pa se vsak novozgrajeni objekt v zgornjem delu naše občine priključi na daljinsko ogrevanje iz toplotne, vzporedno s hitrim razvojem toplifikacije pa ni šel razvoj same kotlovnice.

Leta 1984 je bila izvršena rekonstrukcija in povečanje zgradbe kotlovnice. V kotlovnicu pa je bil instaliran tudi novi kotel proizvajalca Đuro ĐAKOVIĆ, nazivne moči 5,2 MW. Tako je sedanja skupna instalirana moč kotlovnice 15 MW. Ostali trije kotli so že zelo stari, zato so vzdrževanje ter popravila zelo otežkočena zaradi dotrajanosti oziroma nemožnosti nabave rezervnih delov. Remonti starih kotlov pa so zato tudi zelo dragi. Vsled tega pride v kurilni sezoni večkrat do okvar na kotlih. Zaradi pospešene izgradnje oziroma toplifikacije pa je tudi priključna moč objektov na maximumu moči kotlarne, kjer ni nobene rezerve več. Posledica tega je, da včasih pride do motenj ogrevanja.

Eden od vzrokov, da pride do pomanjkanja toplotne energije je tudi, da novi instalirani kotel Đuro Đaković ne proizvaja svoje nazivne moči, ampak samo 70%. Vzrok tega je konstrukcijska napaka proizvajalca, ki pa je do sedaj še ni odpravil. Nerešen problem je tudi odvoz pepela iz toplotne. Sedaj se pepel polni v jamske vozičke ter transportira po jami v Trbovlje na odpad ali se uporabi za posutje po hodnih poti v jami. Zaradi takšnega načina transporta potrebujemo več transportnih delavcev. Še zlasti pa pride do problemov pri nizkih temperaturah zaradi zamr-

znitve vozičkov in tira. Problem pa je tudi kronično pomanjkanje praznih vozičkov. Sama kotlovnica stoji med ostalimi rudniškimi objekti, zato je zaradi pomanjkanja prostora problem za povečanje depozitov za premog, ki je zdaj premajhna ter ostale objekte, ki bi jih toplotna potrebovala (svoje skladišče in večjo delavnico).

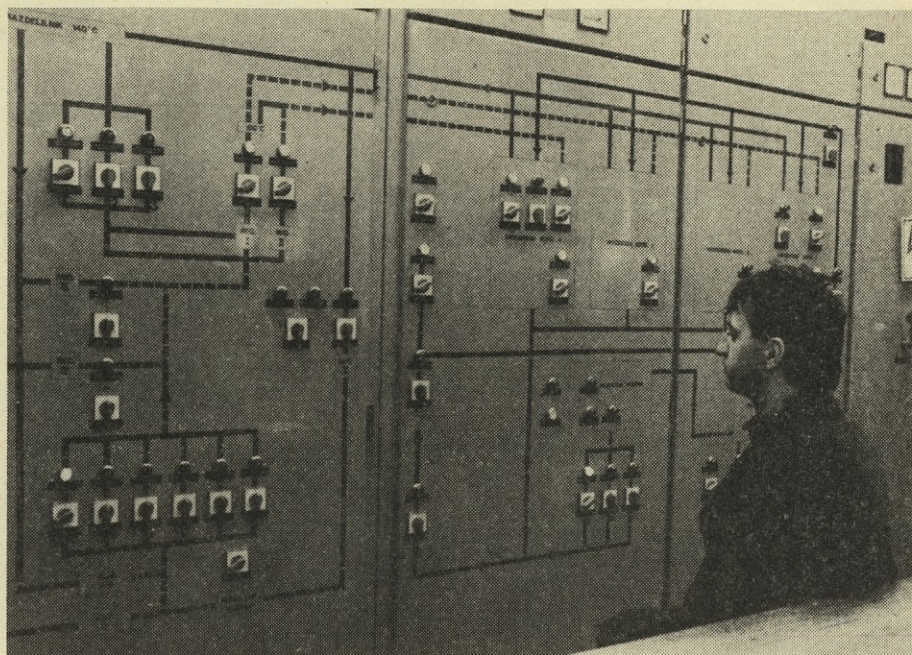
Organiziranost toplotne je trenutno takšna, da se vzdrževalna dela opravljajo samo na kotlovnici in na primarnem vročevodu. Popravilo in vzdrževanje ostale instalacije pa ni točno definirano, zato pride včasih do problemov s Samouprav-

no stanovanjsko skupnostjo, ki je dolžna za to skrbeti.

Kot nam je znano, imamo v Zasavju zelo onesnažen zrak. Zato bo potrebno stremeti k temu, da bomo na mrežo toplotne priključili čimveč individualnih kurilšč in drugih onesnaževalcev.

Pogoj pa je povečati proizvodno moč kotlovnice. Po prvi varianti se bo energija napeljala iz TE-TO III Trbovlje. Druga, verjetnejša rešitev do leta 2000 pa je, da bo potrebno namesto dveh starih, manjših kotlov, postaviti novi, veliko močnejši kotel.

Boris Trstenjak

Komandna plošča toplotne Hrastnik.

Foto: B. Klančar

PROIZVODNJA IN STORITVE

Prizadevanje za povečano proizvodnjo debelih vrst premoga

Zaradi vse večje potrebe širše družbene skupnosti po debelih vrstah premoga za široko potrošnjo in gospodinjstva, si združeni premogovniki v RRP Slovenije prizadevajo za čimvečjo proizvodnjo tako imenovanega komercialnega separiranega premoga. Pri tem so bili sprejeti naslednji ukrepi:

V zadnjih letih so vse večje težave s plasmajem energetskega premoga za porabnike, ki prevzamejo skoraj dve tretjini celotne proizvodnje, t.j.: Termoelektrarna Trbovlje in Toplarna Ljubljana. Zaradi izrabljenosti so potrebni vse večji in pogostejši remont, ki trajajo do štiri in več mesecev. Zato je že v letnem načrtu izkoriščanja premoga planirana večja proizvodnja komercialnih vrst premoga — zlasti v jami Trbovlje, ki normalno odkopava energetski premog za Elektrarne — toplarne.

V jami odpirajo in pripravljajo odkop na polja z boljšo kvaliteto premoga, katerega je možno separirati v težko tekočinski separaciji. Odpirali smo manjše površinske kope (Retje, Ojstro, Blate, Kotredež I. in II.), kjer je bilo možno z manjšo

mehanizacijo hitreje in ceneje priti do debelejših vrst premoga za pokrivanje potreb in povpraševanja na trgu.

V jamah smo pregledali presipna mesta, da bi jih preuredili, v kolikor je to mogoče, in sicer z namenom, da bi se premog čimmanj drobil.

Projektirane so nove transportne poti z gumijastimi transportnimi trakovi, da bi na ta način zmanjšali procent drobnih vrst premoga. Sedanji transportni sistem z eno oziroma dvoveržnimi transporterji ni najbolj primeren, vsekakor je zamenjava transportnega sistema dolgoročen in drag proces.

Za pridobivanje premoga na mehaniziranih čelih smo že prešli na pridobivalne stroje, ki režejo premog pravokotno na smer napredovanja čela (prej v smeri napredovanja), z večjimi premeri rezalnih bobnov in manjšim številom nožev na rezalnem bobnu, da se pridobi večji procent debelejših vrst premoga in z globljim rezom (od 625 na 800 mm). Na odkopnih deloviščih, kjer pridobivamo premog z vrtanjem vrtin in odstreljevanjem, prouču-

jemo sedanjo shemo vrtanja minskih vrtin in skušamo s praktičnimi poizkusi ugotoviti, če je možno z drugačno geometrijo vrtin doseči večji procent debelih vrst premoga. Vse to pa zahteva svoj čas in ne pride hitro do pozitivnih rezultatov.

Eden zadnjih ukrepov za pridobivanje večjih količin debelejših vrst premoga pa je bil storjen na klasirnici površinskega kopa Lakonca, da bi premog boljše kvalitete suho presejali in debele vrste brez separiranja pošiljali na mariborsko oziroma prekmursko področje, odsejanec pa bi namesto energetskega premoga pošiljali v elektrarne (TET) oz. toplarne (TOL).

Vendar moram poudariti, da hitre spremembe iz drobnih vrst premoga na debele niso možne v rudarstvu v kratkem času, ker je to proces, ki traja dolgo časa. Energetika mora imeti jasno začrtano pot za minimalno deset do dvajset let o tem, kaj družba potrebuje, da tako vse svoje programe pripravi in prilagodi omenjenim potrebam.

Jože Herman

Letos naj bi bilo dovolj energije

Letos naj bi bilo dovolj energije

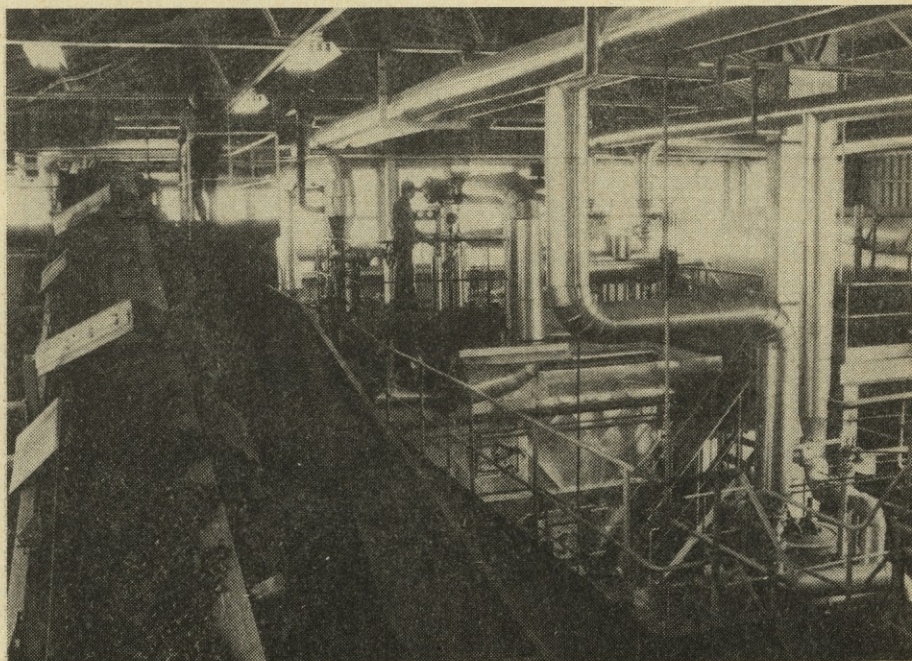
Iz sprejete energetske bilance lahko povzamemo, da bo letos v naši državi dovolj vseh vrst energije. Ta podatek je še posebej podčrtal predsednik Zveznega komiteja za energetiko in industrijo dr. Andrej Ocvirk. Temeljno izhodišče je naslanjanje na domače vire energije. To pomeni, da se bo delež uvožene energije v strukturi porabe zmanjšal za 1%. Za prav toliko pa se bo povečala poraba doma proizvedene energije. Posebej je podčrtal nujnost podpore domači proizvodnji in porabi premoga.

V letošnjem letu naj bi po tej bilanci porabili 82 milijard kWh električne energije. Ta se napram letu 1986 povečuje za 4,9%. Premoga naj bi nakopali letos v Jugoslaviji 76,2 milijona ton. V energetski bilanci je zapisano, da naj bi rudarji povečali storitve za 8,8% napram letu 1986. Nafta in njenih derivatov naj bi porabili 15.445 milijona ton. Kupci naj bi po energetski bilanci letos dobili za 9,9% več tekočih goriv kot lansko leto. Posebno velik skok porabe je predviden pri zemeljskem plinu. Porabili naj bi ga 7,9 milijarde m³. Poraba plina naj bi se povečala kar za 13,3%. Nadalje bo zagotovljenih 3 milijone ton premoga za koksanje, kar je 2,6% več kot v preteklem letu. Težišče vseh prizadevanj pa naj bi bilo letos na varčevanju in racionalni porabi vseh vrst energije. Jugoslavija se namreč po raznih statističnih podatkih nahaja na enem zad-

njih mest po proizvodnji energije v Evropi, vendar naša industrija porabi mnogo več premoga, tekočih goriv in električne energije na enoto proizvoda, kakor pa je

porabijo v razvitejših državah. Tudi tu je eden izmed vzrokov za nekonkurenčnost vrste naših proizvodov na tujem trgu.

T. L.

Transportiranje premoga v bunkerje štirih peči toplotarne Hrastnik.

Foto: B. Klančar

POSLOVANJE, PLANIRANJE, NAGRAJEVANJE

Uresničevanje ukrepov za učinkovito in uspešno poslovanje v SOZD REK EK

Delavski svet SOZD REK EK je na svojem osmem zasedanju v februarju letos sprejel program aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje v našem kombinatu.

Na TOZD RRPT smo se pozanimali, kakšno stališče so do ukrepov zavzeli samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in kako nameravajo ukrepe uresničevati.

Marjan Ramšak, rudarski nadzornik, zaposlen v TOZD RRPT sedemnajst let. V našem glasilu je že večkrat spregovoril o problemih v našem sozdu. Ker je sekretar OO ZK v DE jama, so mu dobro poznana stališča rudarjev do ukrepov, ki smo jih sprejeli za izboljšanje gospodarstva v sozdu.

Kako ste rudarje zainteresirali za izvajanje ukrepov?

— Rudarji vedo, da smo prišli v takšno situacijo, da je treba nekaj korenito spremeniti. Z ukrepi so bili seznanjeni na delavskih svetih, o njih govorimo v jami, objavljeni pa so bili tudi v glasilu Srečno. Kdor je vsaj malo zainteresiran, jih ima možnost spoznati. Delavci na našem tozdu se strinjajo s tem, da jih tudi izvajamo. Vprašali boste, na kakšen način naj jih uresničujemo. Vsak mora na svojem področju dati vse od sebe, drugače ne znam povedati. Nedela ne bo nihče več plačeval.

Ukrepi za učinkovito in uspešno poslovanje so zaenkrat več ali manj napisani. Kako jih boste uresničevali v praksi?

— Ukrepi, ki jih bomo izvajali, veljajo za pogoje, ki jih imamo trenutno v jami. V prvi vrsti bomo zmanjšali nadurno delo na minimum. Popolnoma ga ne bomo mogli odpraviti, ker so takšni pogoji dela in rudnika ne moremo primerjati s tovarno, ki jo lahko za nekaj časa zapremo. Remontna dela bomo opravljali med tednom. Še bolj bomo pazili na stroje in varčevali z materialom. Še več bomo storili za organiziran potek dela. Poostriili bomo tudi disciplino, saj nekateri odhajajo predčasno z dela.

Kako gledate na bodočnost premogovništva in energetike sploh?

Zgraditi moramo TET III, to je za nas edina rešitev glede na količine energetskega premoga. Z zgraditvijo bi bila rešena tudi ekologija Zasavja, o kateri toliko govorimo.

Ne znamo jasno in glasno povedati svojih zahtev tam, kjer bi bilo treba. Toliko energije smo vsa leta dajali Sloveniji, sedaj ko nam je treba pomagati, naj si pa pomagamo sami!

Marjan Ramšak

Foto: Dragica Bregant

— Slovenska družba bi morala tudi v tej težki situaciji poskrbeti za rudarski kruh, pravi

Rudi Janežič, zaposlen v elektrostrojni delavnici TOZD RRPT.

Ste predsednik konference sindikata na tozdu. Kakšno stališče je zavzel sindikat glede ukrepov za izboljšanje poslovanja v kombinatu?

— Vedeli smo, da bo treba sprejeti določene ukrepe, da bomo več ali manj prepuščeni samim sebi, kot pa pomoči širše družbe. Negativen zaključni račun vpliva na vso dejavnost v našem tozdu. Na zadnjem zboru delavcev smo sprejeli sanacijski program, in sicer v februarju letos. Pri tem se zavedamo, da bomo samo s svojim doslednim delom v proizvodnji, s stodstotnim izkoriščanjem proizvodnih sredstev, s polnim izkoriščanjem delovnega časa, racionalno porabo materiala in elektrike in pridobivanjem kvalitetnega premoga prispevali svoj delež za sanacijo stanja. Skrbi nas le, če se bodo prilagodili tudi ostali in nam omogočili, da bomo uresničili vse, kar sem omenil. Pri tem mislim na to, da bomo pravočasno dobili material, ki ga potrebujemo, na urejene prevoze, na ustanove, od katerih smo odvisni ...

Kakšne so perspektive v energetiki?

— Dušimo se v energetskem premogu in slabem zraku, ob tem pa nas spremlja nesigurnost, ker še vedno nismo pričeli z gradnjo TET III. Ker so zdravstveni pro-

blemi tako pereči, rudarji zahtevajo sredstva za zagotovitev dimnih filtrov in sanacijo zemljišč, ki so spremenjena zaradi rudarjenja. Doslej smo zemljišča sanirali z lastnimi sredstvi — pri tem mislim na izravnavo tal in pogozdovanje.

Upam, da bomo tudi v tej težki situaciji našli zadovoljivo rešitev z našim doprinosom in razumevanjem družbe.

Kaj menijo o ukrepih mladinci, nam je povedal predsednik mladine na TOZD RRPT

Marinko Aščerič. Zaposlen je deset let kot rudar kopač na rudniku Trbovlje.

— Mladi so z ukrepi seznanjeni in se z njimi strinjajo. Strinjajo se tudi s spremembo o uvedbi osemurnega delovnega časa v jami s pripombo, da bodo za takšno delo urejeni tudi pogoji. Nadurno delo že lep čas ukinjamo, sedaj pa je zreducirano na en sam delavnik — soboto ali nedeljo.

Glede razvoja energetike pa menimo, da je v prvi vrsti potrebna primerna depozicija za energetski premog, saj nam ni vseeno, da ta gori zaradi pogostih remontov v elektrarni.

Ste prepričani, da je mladina pripravljena z vso resnostjo izpolnjevati sprejete ukrepe?

Menim, da bomo morali ukrepe izvajati. Če že ne bomo mogli doseči napredka, ki ga želimo, moramo vsaj pokazati družbi, da smo storili vse potrebno za izboljšanje.

POSLOVANJE, PLANIRANJE, NAGRAJEVANJE

šanje stanja oziroma napredek v rudarstvu. Vseh dvesto mladincev, kolikor nas je na tozdu, nam vedno ne uspe zagreti za akcije. Zato smo se povezali s sindikatom, vedno pa nam rad pomaga tudi naš vodja tozda Martin Putrič.

— Vsi ukrepi, ki smo jih sprejeli, težijo k zmanjšanju cene za tono premoga, pravi

Anton Koban, dipl. ing. rud., tehnični vodja na TOZD RRPT. Za izvajanje programa aktivnosti za uspešno poslovanje, ki smo ga sprejeli v našem kombinatu, so na tozdu odgovorni naslednji: vodja in tehnični vodja tozda ter vodje posameznih enot in služb. Menim, da ne bomo imeli bistvenih težav, če bodo vsi, ki sem jih omenil, izpolnjevali naloge, napisane v omenjenem programu. Prvi ukrep, ki smo ga na tozdu sprejeli, je osem efektivnih ur dela v jami. Domenili smo se, da bomo nastopali enotno z Velenjčani, ki že imajo organiziran delovni čas. To pomeni, da bomo uskladili tudi pravilnike, saj takšen način dela prinaša nekatere spremembe v zvezi z beneficirano delovno dobo, letnim dopustom

Se rudarji strinjajo s podaljšanim delavnikom, kot ga imenujete?

O novem načinu dela smo najprej razpravljali na samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in na zboru delavcev. Po burnih razpravah so se s spremembo strinjali tudi rudarji, pod pogojem, da pravilnike uskladimo z Velenjčani. Naleteli bomo seveda na določene težave. Na občinski skupščini so nam obljubili, da nam bodo pri tem pomagali.

Kakšne rezultate si obetate z uvedbo osemurnega delavnika v jami?

Obetamo si v prvi vrsti povečano proizvodnjo. Ker bodo ljudje več časa v jami, bomo lahko opravili med tem časom več remontov, ki smo jih sedaj naredili ob nedeljah oziroma remontnih dneh. Pri vsem tem pa tudi ne nameravamo povečati staleža zaposlenih razen ob nadomeščanju jih.

Kdaj boste sklep o podaljšanem delavniku realizirali?

Ko bodo zagotovljeni vsi pogoji za takšno delo. Menim pa, da vsaj do sredine tega leta.

Je še kakšen način, s katerim boste prispevali k učinkovitejšemu gospodarjenju?

Naslednji ukrep, ki smo ga sprejeli, je zmanjšanje nadurnega dela ob delavnikih. V prostih dneh pa bomo zaposlili minimalno število ljudi za najnujnejša remontna oziroma vzdrževalna dela. Medizmensko delo bomo prav tako skrčili na minimum, le na najnujnejša opravila. Seveda pa rudarji potem pričakujejo ustrezno oziroma

Rudi Janežič — predsednik konference sindikata TOZD RRPT in Marinko Aščerič — predsednik inladine TOZD RRPT.

Foto: Dragica Bregant

večje nagrajevanje. Sicer pa bi morali biti o vseh pomembnih zadevah slovenski rudarji poenoteni.

Kako gledate na prihodnost tozdv energetike?

Najprej se je potrebno o vseh bistvenih energetskih problemih pogovoriti in poenotiti na republiškem nivoju, nato v našem sozdu, ko bodo naloge jasno začrtane, pa jih bomo uresničevali na tozdu.

Menim, da posebnih problemov ne bomo imeli, dokler imamo zagotovljene odjemalce premoga. Letošnje leto nam bo prineslo boljše finančne rezultate, upamo tako, saj smo planirali manjšo tonažo, povečali pa bomo kvaliteto premoga. Nakopali naj bi okoli 100.000 ton komercialnega premoga. Po mojem mnenju bomo predvideno količino dosegli brez bistvenih težav.

Dragica Bregant

Gospodarjenje v SOZD REK EK v letu 1986

V prvem letu srednjeročnega obdobja 1986-1990 smo v kombinatu dosegli rezultate poslovanja v pogojih, ki se nadaljujejo iz prejšnjega srednjeročnega obdobja. To pomeni, da v kombinatu tudi v tem letu niso bili zagotovljeni pogoji, ki so opredeljeni v vseh dokumentih družbe-

no-ekonomskih odnosov, da mora energitika tekoče poslovati najmanj na višini enostavne reprodukcije. Rezultati leta 1986, ki so bili zbrani z zaključnimi računi in sprejeti na samoupravnih organih, dajejo naslednji prerez gospodarjenja v kombinatu.

Proizvodnja rjavega premoga, električne energije in rudarsko gradbene storitve:

— proizvodnja rjavega premoga

proizvodnja premoga (ton)	leto 1985	leto 1986	INDEKS
jamska proizvodnja	1.539.763	1.603.961	104
površinski kopi	200.237	186.039	93
SKUPAJ:	1.740.000	1.790.000	103
kvaliteta (GJ)	20.501.417	21.304.151	104

POSLOVANJE, PLANIRANJE, NAGRAJEVANJE

— proizvodnja električne energije		(MWh)	
agregat	leto 1985	leto 1986	INDEKS
PEE-PP	37.084	17.849	48
PEE-N	417.496	442.627	106
KE	240	1.897	790
SKUPAJ:	454.820	462.373	102
— rudarsko gradbene storitve		INDEKS	
doseganje realizacije v 000 din	leto 1985	leto 1986	
	3.961.287	8.639.928	218

Da bi proizvodni rezultati dobili svojo kvantifikacijo skozi produktivnost, merjeno s kazalci proizvodnje na delavca, je potrebno analizirati tudi naslednje:

Zaposlovanje, odsotnost in nadurno delo

Zbrani kazalci kažejo, da je dosežena stopnja zaposlovanja v letu 1986 na indeksu 102. Oba proizvodna programa sta zaposlovala dodatno delovno silo in s tem ohranila produktivnost na ravni leta 1985. Negativni porast opazamo pri odsotnosti z dela, predvsem pri bolanih, medtem ko se nadurno delo zmanjšuje.

Iz zbirne bilance kombinata o doseganju in delitvi celotnega prihodka je razvidno, da so doseženi finančni rezultati v letu 1986 znatno slabši kot v letu 1985. Glavni razkorak se kaže v doseganju celotnega prihodka, saj smo kljub boljšim rezultatom proizvodnje dosegli le 53.653 x 106 din prihodka, kar je enako indeksu 207 na leto 1985.

Na drugi strani pa so odhodki, doseženi skozi stroške in dohodek, enaki 65.116 x 106 din, kar je enako indeksu 238 na leto 1985 in s tem izkazali izgubo v višini 11.463 x 106 din. Dosežena izguba, ki je nastala na:

— proizvodnji premoga	11.059	106 din
— proizvod. el. energije	404	106 din

je bila z oddajo zaključnih računov za leto 1986 **pokrita** tako, da so bila uporabljena lastna sredstva rezerv in amortizacije v višini 14% izgube in sredstva, zbrana po ZAKONU za pokrivanje izgube v premo-govništvu in elektrogospodarstvu v višini 86% izgube.

Sočasno s sprejemanjem rezultatov poslovanja v kombinatu za leto 1986 je potekala tudi aktivnost v vseh DPO in Skupščini SR Slovenije za realizacijo stališč in sklepov, ki so bili sprejeti v lanskem letu.

Zaključna misel, ki se ponuja ob znanih rezultatih poslovanja in sprejetih sklepih, je vtakana v program aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje v SOZD REK-EK Trbovlje.

Janez Juvan

— stanje zaposlenih povprečno — letno

DO — DS	leto 1985	leto 1986	INDEKS
RRPS	4.578	4.745	104
TET	484	491	101
RGD	1.387	1.337	96
DS SS	56	53	95
REK - EK	6.505	6.626	102

— odsotnost z dela

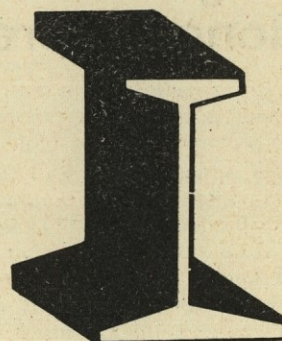
vzroki odsotnosti	leto 1985	leto 1986	INDEKS
— bolani	7,6	8,3	109
— nezgode	1,4	1,5	107
— porodniški dopusti	0,3	0,3	100
— letni dopusti	10,3	10,2	99
— izredni dopusti	0,5	0,5	100
— neopravičeni	0,6	0,6	100
— ostalo	0,2	0,2	100
SKUPAJ:	20,9	21,6	103

— % nadurnega dela

DO — DS	leto 1985	leto 1986	INDEKS
RRPS	0,8	7,1	89
TET	1,2	1,2	100
RGD	8,0	6,5	81
DS SS	1,1	0,8	73
REK - EK	7,3	6,4	88

Doseganje delitve celotnega prihodka

		(106 din)			
Zap. št.	B E S E D I L O	Leto 1985		Leto 1986	
		din	struk.	din	struk.
1.	CELOTNI PRIHODEK	25.947	95	53.653	82
2.	POSLOVNI STROŠKI	13.901	51	33.075	51
2.1.	Materialni stroški	11.995	44	29.250	45
2.2.	Amortizacija	1.906	7	3.825	6
3.	DOHODEK	12.046	44	20.578	32
4.	OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	4.706	17	11.603	18
5.	ČISTI DOHODEK	7.340	27	8.975	14
5.1.	Bruto osebni dohodek	7.756	28	18.174	28
5.2.	Sklad skupne porabe	911	4	2.204	3
5.3.	Rezervni sklad	55	—	60	—
5.4.	Drugi skladi	—	—	—	—
6.	STROŠKI IN DOHODEK	27.329	100	65.116	100
7.	IZGUBA	— 1.382	5	— 11.463	18
8.	KRITA IZGUBA	1.382	—	11.463	—

RAZVOJ

Hidrogeološke in geološke raziskave ob prekopu vodonosne prelomne cone v blok C – jame Kanižarica

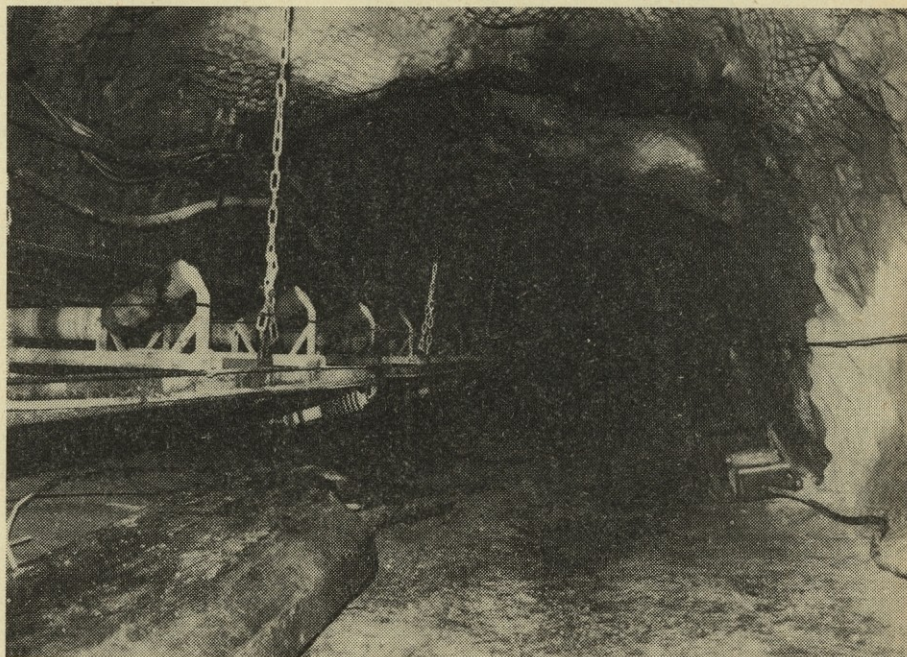
Z obširnimi geološkimi in hidrološkimi raziskavami, povezanimi s prebojem vodonosne prelomne cone v blok C jame Kanižarica, se je pričelo v letu 1984. Tedaj so ob prekopu te cone pri predvrtanju iz jamske proge na koti – 111 ugotovili, da tlaki vode v osi prekopa znatno presega 20 barov. Raziskave so predvidele vrtanje površinskih in jamskih vrtin ter "in-situ" preizkus injektibilnosti kamnin. V letih 1984 in 1985 so bile izvrtane površinske vrtine V-38/84, V-39/84 in V-42/85, izmed katerih sta bili prva in zadnja opremljena kot piezometra. Cilj teh vrtin je bil določanje zaloga premoga v tem polju in ugotavljanje geoloških in hidrogeoloških razmer v njem. V letu 1985 so bile izvrtane tudi štiri jamske vrtine JV-1/85 do JV-4/85. Te vrtine so bile vrtane zaradi ugotavljanja razmer v vodonosni progi in možnosti prekopa preko nje. Zaradi težkih montan geoloških pogojev rezultati raziskav niso v celoti dosegli željenega namena ter sta bili le dve vrtini opremljeni za merjenje vodnih tlakov oziroma za izlivanje vode. Zato sta bili v letu 1986 izvrtani še jamski vrtini JV-5/86 in JV-5 A/86, izmed katerih je prva navrtala zelo vodonosno cono v kredni podlagi kadunje, zadnja pa pokazala, da tlaki v osi prekopne proge na koti – 121 m še vedno dosega 27 barov. Raziskave za ugotavljanje injektibilnosti kamnin doslej niso bile izvedene, zato ker smo ob pomanjkanju sredstev le-te raje usmerili v jamske raziskovalne in odvodnjevalne vrtine.

V podlagi terciarne kadunje v Kanižarici nastopajo zakraseli kredni apnenci, v katerih je nivo vode na koti okrog + 140 m. Predstavljajo zelo izdaten vodonosnik, iz katerega je na koti – 130 pri pritisku okrog 27 barov možno pričakovati dotok vode do 40 m³/min. To je tolikšna količina, da je zaradi odkopavanja premoga v Kanižarici ni ekonomično črpati. Terciarni apneni laporji, ki nastopajo v podlagi premoga, so mnogo manj prepustni. Njihova prepustnost je velikostnega reda $k = 10^{-6}$ do 10^{-7} m/s ter je prvenstveno posledica porušnosti. Ker voda teh laporjev ne izpira, smo zastavili zaščito prekopa proge v blok C, tako da bi s črpanjem vode okrog 400 l/min iz laporjev v prelomni coni znižali tlak v tej coni za 26 barov. Pri tem naj bi znašal vpliv obstoječih vrtin JV-2 in JV-4 v osi prekopa na k-121 11–16 barov. Podatki vrtin JV-2, JV-4 in JV-77/83 ter ostali geološki podatki so kazali, da je terciarne laporne plasti v podlagi terciarja možno deliti v dva paketa, od katerih je spodnji bolj povezan s krednimi plastmi in so tlaki vode v njem okrog 27 barov, v zgornjem pa so tlaki vode le okrog 8–10 barov, ker se že delno drenirajo v jamo. Cilj je bil zato znižanje tlakov vode v spodnjem vodonosnem paketu laporja. Kot alternativo smo analizirali tudi

prekop pod pogoji, ko je tlak vode na koti +140, vendar je analiza pokazala, da pod temi pogoji prekop proge ne bi bil mogoč. Jamska vrtina JV-5 A je nato v letu 1986 pokazala, da v območju te vrtine tlak zaradi izlivanja iz vrtin JV-2 in JV-4 ni padel za 11–15 barov, pač pa je ostal skoraj nespremenjen. To in pa ostali poskusi kažejo, da je območje vrtine JV-5A slabo povezano z jamskima vrtinama JV-2 in JV-4. Majhni dotoki vode iz vrtine sicer potrjujejo dejstvo, da je prepustnost terciarnega laporja majhna, vendar hiter porast tlakov po zapiranju vrtine kaže na dobro zvezo s kredno podlago. Pri tem pa sta hidravlično povezani razmeroma oddaljeni vrtini JV-2 in JV-4, ki sta obe reagirali tudi na velik dotok vode iz krednega vodonosnika v JV-5. Posamezni deli pre-

lomne cone so med seboj torej hidravlično slabo povezani, hkrati pa v dobri zvezi s kredno podlago. Pri tem je ob prelomih zamaknjen tudi glinasti sloj, ki naj bi ločil zgornji in spodnji laporni paket v podlagi premoga, saj so z JV-5A izmerjeni tlaki tudi v zgornjem laporju visoki. Iz dosedanjih raziskav sledi, da bo z odvodnjevalno vrtino JV-5A, ki je izvrtana pod os prekopne proge v tem predelu, možno znižati tlake pod 10 barov v dolžini prvih 70 m prekopa. Dodatno trdnost sten proge bo treba zagotoviti z oblogo proge (permanizacijo). Pred nadaljnjim napredovanjem bo treba s predvrtanjem ugotoviti razmere v osi proge in če bo potrebno z dodatno odvodnjevalno vrtino znižati tlake v območju prekopa.

Avgust Čebulj

Novi transportni vpadnik s kote 282 na koto 132 v jami Senovo.

Foto: B. Klančar

Nadaljnje raziskave za drugo nuklearko

Že nekaj časa je znano, da bo treba nadaljnje odločitve o izkoriščanju jedrske energije strokovno temeljito pripraviti in jih družbeno verificirati v republiških in zveznih institucijah.

Iz poročila o aktivnostih v minulem letu je razvidno, da so o jedrskem programu Jugoslavije lani razpravljali številni samoupravni organi v elektrogospodarstvu Slovenije in Hrvaške, razen tega pa tudi komisija pri Zveznem izvršnem svetu in predsedstvu SFRJ. Mnenja in stališča so bila toliko poenotena, da je treba dokončati postopek pri mednarodnem razpisu. Oceniti bo treba torej prispele ponudbe za te-

hnologijo jedrskega goriva ciklusa, za tip jedrskih elektrarn in ponudbe za opremo druge jedrske elektrarne. Tako pripravljena strokovna dokumentacija bo omogočila odločanje o morebitni realizaciji programa jedrske energije v državi – vzporedno s pripravo dolgoročnega programa energetike v Jugoslaviji.

Za pripravljala dela, povezana z morebitno gradnjo druge nuklearke, so v obeh republikah – na Hrvaškem in v Sloveniji – že določili nova finančna sredstva. Slovenija bi konkretno prispevala 1.075 milijonov dinarjev v letu 1987.

IZOBRAŽEVANJE, KADRI, DRUŽBENI STANDARD

Kadrovske vesti

OD 1.2. DO 28.2. 1987

PRIHOD

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Zdenko Jezernik, učnik, Anton Ivnik, učnik, Muharem Hodžič, kopač, Ivan Kmetič, vodja komunal. odd., Alojz Kumer, učnik, Zoltan Balaša, vzdr. pom. kotlov, Izidor Kačič, učnik, Martin Lamovšek, zun. del., Ramiz Selimovič, kop. pom.

TOZD RRP Trbovlje

Milan Kuder, figurant, Stane Stanič II, vozač, Jože Kramar, str. ventil., Bogoj Jaug, vozač, Andrej Brezovšek, kopač.

TOZD RRP Zagorje

Amir Kuduzović, del. na sep., Milan Kanižar, učnik, Rajko Glavaš, učnik, Ivan Peklar, učnik, Slavko Klančičar, kopač, Juri Ašič, električar, Slavko Cukljati, učnik, Tomaž Drnovšek IV., ključavničar, Leopold Umek, učnik, Janez Lazar VIII., učnik, Rajko Rajner, učnik, Joško Šviga, učnik, Zehrudin Salihović, učnik, Darko Razpet, učnik, Poldik Žvar, učnik.

TOZD RŠC Trbovlje

Ratko Banović, kopač, Rasim Husanović, kopač.

DO RGD

TOZD RIG

Alojz Selan, vozač, Boris Sajovic, vozač, Anton Markovič, stroj. tehnik, Rafael Marko, vozač.

TOZD Avtoprevoz

Zdravko Polak, šofer.

DS SS SOZD

Ivan Tomšič, org. za SLO in DSZ.

ODHOD

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Matija Jazbec, učnik, samov. prek., Branko Lobe, učnik, spor. prek., Jozo Bagavac, učnik, samov. prek., Emil Plahuta, kov. jam. meh., spor. prek., Majda Zorčič, serv. v menzi, spor. prek., Vidko Učakar, jam. kovinar, v času posk. dobe s str. delavca, Janez Perc, kop. pom., inval. upok., Janez Hribar, kopač, upokojen.

TOZD RRP Trbovlje

Viktor Ričko, kovinar, umrl, Jože Kramar, kopač, v DE ESD, Martin Lapuh, vozač, spor. prek., Milan Glavan, kopač, upokojen, Herman Kos, kopač, inval. upok., Alojz Frece, kop. pom., upokojen.

TOZD RRP Zagorje

Stanislav Lovrač, kopač, invalid. upok. Vinko Grgič, kopač, discip. odp., Jako Jezerčič, kopač, discip. odp., Leopolda Renko, vodenje kadr. oper. področja, upokojena, Mirko Češek II., učnik, samovoljna prek.

TOZD Separacija Trbovlje

Džordže Ciklušič, strež. transp. mehaniz., spor. prek., Renato Menkovič, zbir. prem., samov. prek.

TOZD RŠC Trbovlje

Karel Tancer, sodel. pri izv. enost. el. del., poč. delo, Ramiz Selimovič, kop. pom., prem. v RRP.

DO RGD

TOZD RIG

Mikonja Raškovič, vozač, samov. prek. Cvito Ristič, kopač, samov. prek., Stipo Radovac, kopač, samov. prek., Ahmet Čosič, vozač, samov. prek.

TOZD Avtoprevoz

Milan Mravlje, šofer, upokojen.

TOZD GRAMAT

Jelena Stojanović, zlag. opeke, spor. prek.

TOZD IMD

Jože Guzaj, dipl. ing. org., spor. prek.

PRIHOD – ODHOD PO KVALIFIKACIJSKI STRUKTURI

	NK	PK	VK	KV	NIŽ	S	VIŠ	VIS	SKUPAJ
PRIHOD	9	16		9		3			37
ODHOD	6	10		12		1		1	30
RAZLIKA	+3	+6		-3		+2		-1	+7

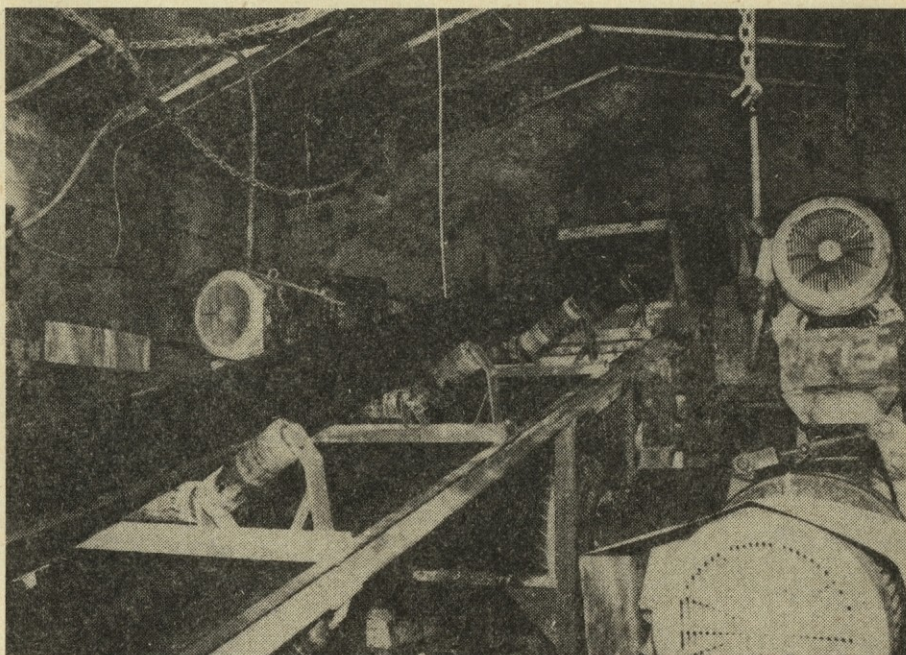
Sonja Božič

Zahvala

Iskrena hvala vsem za prejeto darilo ob mojem odhodu v pokoj. Posebno pa se zahvaljujem sodelavcu Marku za tople

besede, ki mi jih je izrekel v imenu vseh v DE NSP TOZD RRP Hrastnik.

Ida Ostojč

Nova pogonska postaja izvoznega gumi transporterja na koti 282 jame Senovo.

Foto: B. Klančar

IZOBRAŽEVANJE, KADRI, DRUŽBENI STANDARD

Izobraževanje ob delu

Srednja šola kovinarsko strojne usmeritve Trbovlje Novi dom 60 razpisuje za šolsko leto 1987/88 naslednje programe za izobraževanje ob delu.

Program	Smer	Vrsta programa	Število razp. mest
I. Obdelava kovin	Obdelovalec kovin	srednji skrajšani	30
II. Strojništvo	— oblikovalec kovin (strugar, orodjar)	srednji	30
	— preoblikovalec kovin (ključavničar)	srednji	30
III. Obratni strojni tehnik	— tehnolog	nadaljevalni	30

Pogoji za sprejem:

Za program I.

— končana šolska obveznost (tudi manj kot 8 razredov). Izobraževanje traja 18 mesecev.

Za program II.

— končana osnovna šola in zaposlitev v kovinsko predelovalni industriji oziroma ustreznem delovnem mestu. V program se

lahko vpišejo tudi kandidati, ki so končali srednji skrajšani program — obdelava kovin. Izobraževanje traja dve do tri leta.

Za program III.

— končana poklicna kovinarska ali avtomehanična šola oziroma program za kovinarstvo in strojništvo ter najmanj eno leto delovnih izkušenj. Izobraževanje traja dve leti.

Kandidati dobijo vse informacije v Srednji šoli kovinarsko strojne usmeritve Trbovlje, Novi dom 60 ali po telefonu 21-213 vsak dan od 8. do 10. ure.

Nove knjige

Rudarstvo

Marca letos je izšla nova knjiga, tokrat v okviru REK EK. Njen naslov je RUDARSTVO, izbrana poglavja iz rudarstva. Namenjena je za interno izobraževanje delavcev v sozdu REK EK za poklic rudarja. Založnik knjige je sozd REK EK, DO RRPS, tozd Rudarski šolski center Trbovlje. Tiskarna KTL, tozd TIKa Trbovlje, je knjigo natisnila v A/4 formatu. Uredil jo je Jože Čič, dipl. ing. rud., lektorirala prof. Frančiška Mlakar, naslovno stran pa je opremil Franc Kopitar, ak. slikar.

Posamezna poglavja knjige so pripravili domači strokovnjaki. Franc Mlinar, dipl. ing. rud., je sestavil poglavje Rudarstvo, raziskave, odpiranje, izdelava jamskih prostorov, Lepold Grahek, dipl. ing. rud., Odkopavanje premoga, Danijel Galuf, dipl. ing. rud., Zračenje, jamski ognji, Peter Schneider, dipl. ing. rud., Vrtanje, isti avtor tudi Razstreljevanje, Lepold Grahek, dipl. ing. rud., Jamski transport, Igor Tomažič, dipl. ing. rud., Rudarska merjenja, Goce Mitrevski, dipl. ing. geol., Geologija, Sebastijan Malavašič, dipl. ing. str., Strojne naprave v rudarstvu, Marjan Brinar, dipl. ing. el., Električna v rudarstvu, Jože Čič, dipl. ing. rud., Varstvo pri delu, Stane Toplak, ing. el., Varnostne mere za elektro naprave v rudniku. Mehko vezana knjiga ima skupno 234 strani.

Učbenik za mlade rudarje je zelo bogat po svoji vsebini, koristno pa bo služil izobraževalnim namenom tudi ostalim rudarjem. Vsako od naštetih poglavij ima številna podpoglavja, ta pa so opremljena s številnimi risbami, skicami, fotografijami, diagrami ipd. Avtorji prispevkov so upoštevali tudi najnovejše podatke iz rudarstva oziroma rudarske tehnologije, kar je v primerjavi z učbeniki iz prejšnjih obdobij velika prednost. Škoda je le, da učbenik nima kazala, kar bi bilo pri tako obsežnem gradivu uporabnikom v veliko pomoč.

Sicer pa publikacija predstavlja pri izobraževanju rudarjev v okviru kombinata velik in kakovosten napredek, ki se bo brez dvoma pozitivno odražal pri delu rudarjev v pripravah, na odkopu, transportu, separiranju premoga, varstvu pri delu, pa tudi širjenju splošnega obzorja.

T.L.

Zahvala

Ob težki izgubi mojega moža Viktorja Ričko se iskreno zahvaljujem tozdu Rudnik rjavega premoga Trbovlje — delovni enoti elektrostrojna dejavnost, delovni enoti skupnega pomena ter osnovnim organizacijam sindikata TOZD RRPT za vso izkazano finančno pomoč.

Še posebno se zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem za pomoč v času njegove bolezni in ob njegovi smrti.

Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žaluojača žena Silva s hčerkama

Enodnevni seminar na Kalu

Sedmega marca 1987 je bil na pobudo strokovne službe za SLO in DS SOZD REK EK na Kalu enodnevni seminar, na katerem so bili prisotni: predsedniki komitejev in odborov za SLO in DS iz kombinata, člani komiteja za SLO in DS SOZD REK EK, člani PO SOZD REK EK, individualni poslovodni organi posameznih DO v kombinatu, vodje TOZD ter vodje DS SS iz kombinata in strokovni delavci s področja SLO in DS v kombinatu.

Vodja seminarja je bil član PO za ERP Karel Vukovič. Na seminarju so bile obdelane aktualne teme politično varnostnih razmer v SR Sloveniji in Jugoslaviji, politično varnostne razmere v občinah, kjer so OZD našega kombinata, politično varnostne razmere v SOZD REK EK in aktualne naloge pri dograjevanju in izvajanju obrambnih in varnostnih načrtov ter načrtov delovanja narodne in civilne zaštite. Teme, ki so jih podali general Ivan Dolničar, člana predsedstva CK ZKS, Marko Orožen — načelnik UNZ Trbovlje, predsednik PO kombinata Srečko Klenovšek in organizator za SLO in DS kombinata Ivan Tomšič, so bile strokovno in kvaliteto obdelane. Glede na aktualnost posameznih tem je bila ob zaključku seminarja razprava, v kateri so sodelovali predavatelji in udeleženci seminarja. Predno pa se je seminar končal, so se prisotni dogovorili, da se v okviru kombinata organizira vsako leto podoben seminar, kajti po splošni oceni, ki je bila izrečena, je leta dobro uspel.

S.P.

Ekologija – energija – varčevanje

PREDLOG STALIŠČ

V SRS imamo dolgoročne in srednjeročne programe energetike. Sedanje razprave, tudi problemska konferenca SZDL, ne pomenijo iskanja nekaj novega, ampak le kritično presojo postavljenih ciljev in realnost njihovega uresničevanja. Na tej osnovi bomo korigirali obstoječe plane PO METODI KONTINUIRANEGA PLANIRANJA in ne bomo izdelovali novih planov.

Pri tem moramo upoštevati dejstva:

- razvoj energetike se lahko definira na podlagi opredeljenih razvojnih možnosti in ciljev razvoja celotne družbe ter še posebno področja gospodarstva. Spremembe energetskega razvoja so neposredno povezane s spremembami dolgoročnega in srednjeročnega plana SRS;

- diskusije, ali energija spodbuja ali omejuje razvoj, moramo preseči tudi pri nas na način, da sedanji energetski viri doma in po svetu še dolgoročno pokrivajo potrebe po energiji. Seveda pa je energija izredno pomemben faktor razvoja. Njen vpliv je odvisen od:

- razpoložljivih virov,
- cene posameznih vrst energije in
- gospodarnosti porabe energije;
- energija mora imeti realno točno vrednost, ki se določi v okviru dolgoročne ekonomske politike. Le realna cena energije lahko zagotovi gospodarno obnašanje proizvajalcev in potrošnikov. V ceni je potrebno upoštevati realno vrednost vloženega kapitala, obratovalne stroške in stroške za ekologijo.

Sedanja ali spremenjena energetska politika mora upoštevati sledeče:

- da je celovita, pokriva celotno porabo in vse možne vire (domače, tuje, konvencionalne kot alternativne),
- da dolgoročno opredeljuje rast porabe in pokrivanje s posameznimi vrstami energije,
- da določa ekonomske in druge ukrepe za gospodarno in racionalno rabo vseh vrst energije ter prestrukturiranje na željene energente (n.pr.: domače ali določene vrste).

Ekologija in energetika se ne izključujeta, ampak dopolnjujeta v cilju, da se omogoči človeštvu kvalitetnejše življenje. Res je, da smo v dosedanjem razvoju zanemarili ekologijo in predvsem enostransko razvijali le energetiko. Tu moramo tako kot v razvitem svetu uravnotežiti vpliv ekologije in energetike predvsem na način:

- da saniramo obstoječe ekološke probleme in
- da vsak nov energetski investicijski objekt zadovoljivo rešuje tudi ekologijo.

Naši konkretni predlogi so:

V SRS bo absolutno rastla poraba energije. Z racionalno rabo lahko izboljšamo specifično porabo energije na družbeni proizvod. Tu so na potezi vse vrste porabnikov, kot tudi sama energetika.

Poraba energije bo rastla v odvisnosti od rasti družbenega proizvoda in od tega je tudi odvisno, kakšna bodo potrebna sredstva za razširjeno reprodukcijo na področju energetike.

Ker raste družbeni proizvod počasneje kot smo začrtali v naših planskih dokumentih, je realni porast porabe primarne energije po KORIGIRANI POLTRDI VARIANTI.

Struktura v porabi posameznih vrst energije se lahko spreminja v odvisnosti od ciljev razvojne politike in z ukrepi ekonomske politike. Pri tem podpiramo že sprejeto usmeritev, da se moramo nasloniti na domače vire (izkoristiti še preostali delež vodne energije in glavni delež potreb pokrivati s premogi). Prestrukturiranje gospodarstva, sodobna proizvodnja in nadalje dvig standarda, vse to povzroča, da se najhitreje povečuje poraba električne energije. To dokazuje tudi razvoj v svetu.

Korektura srednjeročnega in dolgoročnega plana energetike naj se uredi tako, da se realno ocenijo potrebe in možni realni finančni viri. V odvisnosti od tega se določijo roki pričetka in dokončanja posameznih energetskih objektov. Pri tem se upošteva vrstni red izgradnje po sprejeti optimizaciji.

Vlaganja v modernizacijo rudnikov že dajejo rezultate, ki se odražajo v možnosti povečane proizvodnje energetskega rjavega premoga, če bo zagotovljena poraba. Zato moramo v SRS takoj pričeti z izgradnjo TE-TO Trbovlje, ki je po optimizaciji uvrščena kot prvi termoojekt v naši republiki.

Nujno potrebno je takoj izboljšati ekološke razmere v revirskih občinah. Kot edina realna možnost je izgradnja daljinske toplifikacije iz TE-TO Trbovlje. Vsi odgovorni dejavniki v občinah in republiki morajo izdelati skupni program potrebnih aktivnosti za izpeljavo te naloge.

Podpiramo republiški program izgradnje čistilne naprave pri obstoječi TE-125 MW Trbovlje, ki predvideva za vse tri termoojekte v SRS (Trbovlje, Šoštanj, Ljubljana) izgradnjo čistilnih naprav za 90% čiščenje žveplovega dioksida. Ker so revirske občine najbolj onesnažene v naši republiki, smo mnenja, da se najprej zgradi čistilna naprava pri TE-2 Trbovlje.

Pri racionalni rabi energije bi morali po našem mnenju sprejeti naslednje ukrepe:

- realno ekonomsko ceno vseh vrst energije,
- čim bolj gospodarno pretvarjanje primarne energije v sekundarno in končno energijo,
- izboljšanje izkoristkov in optimalno obratovanje vseh strojev in naprav v industriji, prometu, gospodinjstvu in na drugih področjih,
- obvezna toplotna izolacija vseh zgradb in uvedba merilnikov porabe toplotne energije in termostatskih ventilov,
- uvedba del in opravil energetikov v večje OZD,
- boljše informiranje ljudi za ukrepe racionalne rabe, učimo se varčevanja že v šolah.

Karel Vukovič

Ekologija (priloga)

Plan SRS glede na energetske oskrbe v srednjem in dolgoročnem planu 1986-2000

Po dolgoročnem planu SRS je predvidena maksimalno možna naslonitev na domače primarne energetske vire. Predvideva se povprečna stopnja rasti porabe trdih goriv za 2,2% ob uporabi sodobne tehnologije za boljše izkoriščanje energije in za varovanje okolja, vključujoč

tudi kontinuirano raziskovanje za zadovoljevanje zalog. Za zagotavljanje kontinuitete proizvodnje in povečanje proizvodnje so potrebna relativno velika vlaganja. Ocenjuje se dolgoročni primanjkljaj sredstev za investicijska vlaganja za vedno držajo energijo. Zato se želi zmanjšati potrebe po energiji in s tem tudi investicijska vlaganja.

	Rjavi premog	Lignit	Skupaj
Bilančne A + B + C ₁	97.475	10.850	108.325
Izvenbilančne A + B + C ₁	25.351	—	25.351
Izvenbilančne C ₂	53.503	18.057	71.560
SKUPAJ:			205.236

V obravnavanem gradivu — knjižici o Ekologiji — je navedena samo bilančna zaloga rjavega premoga, kar ne daje celovite slike ob dejstvu, da se postopno z raziskovalnimi deli odkriva oziroma kategorizira v višje kategorije dodatne zaloge.

	Rjavi premog	Lignit	Skupaj
1986 — 1990	10.334	700	11.034
1991 — 1995	12.551	1.000	13.551
1996 — 2000	13.612	1.000	14.612
SKUPAJ:	36.497	2.700	39.197

Realizacija navedenega plana je odvisna od dejanskega zagotavljanja sredstev za potrebne dodatne raziskave in obsega vlaganja za odpiranje zalog.

Ugotovljene rezerve rjavega premoga in lignita v REK EK po stanju 31.12.1986

V REK EK so ugotovljene sledeče rezerve premoga ton v ležišču z dne 31.12.1986:

Predvidena proizvodnja premoga v REK EK v obdobju 1986-2000 po usklajenem planu ISEP z dne 8.11.1985

V obdobju 1986-2000 je po dopolnjenem dolgoročnem planu ISEP in REK EK predvidena sledeča proizvodnja premoga v DO RRPS:

Predvidena skupna poraba lignita in rjavega premoga z viri oskrbe v obdobju 1986-2000 po dolgoročni elektroenergetski bilanci SRS

Po dolgoročnem planu proizvodnje in porabe premoga v SRS v obdobju 1986-2000 je predvidena oskrba s premogom iz sledečih virov:

Obdobje	1986-1990		1991-1995	
	L	R	L	R
Proizvodnja				
REK — FLL	25.000		25.000	
REK — EK		10.740		14.570
Nabava v ostalih SR	3.000	1.600	1.300	1.550
Nabava iz uvoza	—	—	—	—
Odstotki nab. iz drugih SR in uvoza	10%	14%	10%	10%

L = lignit

R = rjavi premog

Iz podatkov sledi, da bo potrebno do 13% primarnih trdih goriv v obdobju do leta 1995 nabavljati v drugih republikah, kljub predvidenemu povečanju proizvodnje premoga v SRS. V primeru, da se osvoji koncepcija B, avtorjev študije o ekologiji, pa pomeni to nadaljnjo odvisnost od nabav v drugih republikah s potrebnim vlaganjem v te republike ali pa ustrezno manjšo porabo.

Vpliv odkopavanja premoga na okolje

V SRS odkopavamo premogovne zaloge pretežno z jamskim kopom. Pri jamskem odkopavanju v zadnjih dvajsetih letih v Zasavskih premogovnikih uporabljamo odkopne metode z rušenjem.

Zaradi odkopavanja nastajajo na površini posedki in premiki. V odvisnosti od globine odkopov, hitrosti nap-

redovanja odkopov, višine odkopnih etaž in stopnje zaplavljanja odkopov z zasipnim materialom, se odražajo na ožjem ali širšem območju vplivi jamskega odkopavanja na površino v določenem časovnem obdobju kot posedki ali premiki. Zaradi podzemeljskega odkopavanja se pojavljajo velike ugreznine z jezerom nad odkopnimi polji. V hribovitem terenu območja RRPS pa lokalne ugreznine, usadi, prelomnice, razpoke in plazenja pobočij, odvisno od kohezije hribin in možnosti napajanja pobočij iz posameznih vodozbirnih področij.

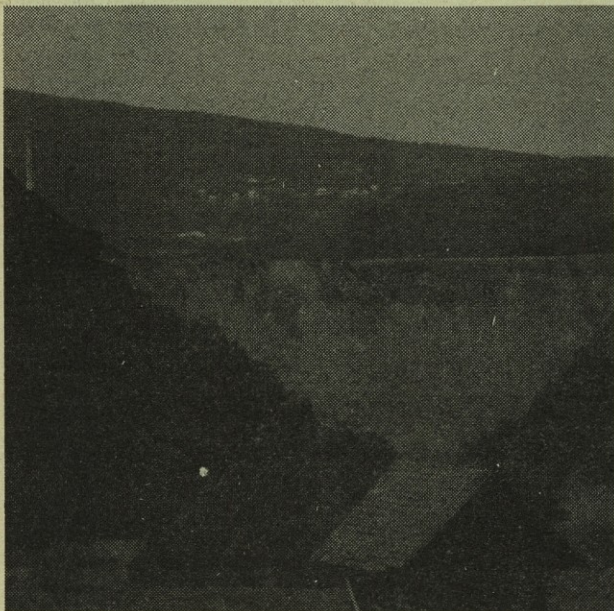
Ukrepi za specifično zmanjšanje vplivov podzemnega odkopavanja na površino

Splošni ukrepi za zmanjšanje degradacije površine, ki je pod vplivom odkopavanja:

— dopolnjevanje posedene površine za jamsko in separacijsko jalovino oziroma ravnanje površine z zadostnimi nakloni, ki omogočajo pospešen površinski odtok vode;

— ravnanje površine na strmejših pobočjih z buldožerji z namenom zapiranja razpok kot potencialnih mest za napajanje razrušenih površin z meteorsko vodo in s tem preprečevanje ustvarjanja pogojev za plazenje pobočij, kakor tudi preprečevanje zatekanja vode v jamo;

— pri površinskem odkopavanju se izvede naknadno zapolnjevanje praznin z zasipnim materialom.

Dolina, zasuta s pepelom.

Ukrepi za izboljšanje izkoristka razpoložljive premogovne substance iz ležišča

Kot srednjeročne oziroma dolgoročne ukrepe za zmanjšanje specifičnih izgub podzemeljskega odkopavanja v DO RRPS na tono pridobljenega premoga predvidevamo

ukrepe za zmanjšanje odkopnih izgub in istočasno zmanjšanju vplivov na površino pri odkopavanju z rušenjem s povečano višino etaže:

— pri odkopavanju s povečanjem višine etaže in rušenjem uporaba samohodnega hidravličnega podporja ščitnih tipov z mehanskimi premičnimi loputami z namenom krmiljenja vsipa nakopnine iz nadkopnega dela na transporter. Po končanem točenju premoga zapiranje loput na posamezni sekciji;

— uvedba kombiniranega širokočelnega mehaniziranega odkopavanja strmih debelih slojev z normalno višino etaže na vsaki tretji etaži in odkopavanjem s povečano višino etaže na ostalih dveh vmesnih etažah. Pri odkopavanju etaže z normalno višino, vgraditev ločilnih armiranih mrež z namenom preprečitve mešanja jalovine s premogom pri točenju premoga iz nadkopnega predela;

— alternativno odkopavanje s povečano višino etaže pod z injektiranim utrjenim stropom predhodne etaže z namenom preprečitve prehitevanja specifične težje drobnostne jalovine pred premogom pri točenju premoga iz nadkopnega dela

— utrjevanje dolomitnega gramoza z injektiranjem pred širokočelnim odkopavanjem (mehaniziranim) v polju 73 jame Kotredež z namenom preprečitve prehitevanja specifično težjega dolomitnega peska pred premogom pri točenju premoga iz nadkopnega dela;

— nadomestitev širokočelnega odkopavanja s povečano višino etaže in rušenjem s širokočelno odkopno metodo z normalno višino etaže pod utrjenim stropom (alternativa ločilnim armiranim mrežam), oziroma s polnim zasipom z namenom optimalnega izkoriščanja substance brez onesnaženja rovnega premoga s krovino iz starega dela in zmanjšanja oziroma preprečitve vplivov na zgornjo vodonosno krovino in površino;

— pri odkopavanju s povečano višino etaže ocenjujemo povečanje izkoristka substance od 1,0 na 1,09 prod. premog/m³ premoga v ležišču. Pri odkopavanju z zasipom predvidevamo povečan izkoristek od 1,09 na 1,25 t/m³.

Kot srednje in dolgoročne ukrepe za izboljšanje separacijskega izkoristka in zmanjšanje onesnaženosti odpadnih voda v mokromehanskem postopku predvidevamo:

— uvedbo suhega odsejavanja drobnih vrst premoga pred mokromehanskim separiranjem z namenom maksimalnega izkoristka substance v separacijskem postopku z izpopolnitvijo tehnologije suhega odsejavanja premoga na separacijah Zagorje, Trbovlje in Senovo

— uvedba dopolnilnega izločanja in uporabe premogovega prahu iz separacijskih odplak, nastalih pri mokromehanskem postopku separiranja v termoelektričnih objektih

— uvedba drobljenja nižjekaloričnega premoga iz odkopnih polj nad 1. obzorjem jame Kotredež z direktnim transportom v železniške vagone namesto dosedanjega delno mokromehanskega separiranja premoga s slabim izkoristkom substance.

Metod Malovrh

Vpliv energetike na okolje (priloga)

Energetika s svojo dejavnostjo zelo vpliva na okolje. Objekti so locirani skoraj vedno v bližini naseljenih krajev zaradi potreb ljudi po energiji, istočasno so pa v neposredni bližini tudi potrošniki te energije.

Učinkov teh vplivov na okolje v preteklosti niso tako aktivno spremljali, ker veda, ki se je pečala s temi vplivi, ni bila še tako upoštevana, kot je sedaj.

Vplivi rudarskih objektov na okolje so različne oblike. Sprememba površine zemlje zaradi jamskega odkopavanja se vidi v udorninah, posedanju tal, razpokah, plazovih in pa temu primerni reakciji okolja, kjer se ti znaki pojavljajo (ruševine stavb, jalovišča, deponije itd.).

Rudarjenje samo ima dva vpliva na okolje. Prvi vpliv se kaže zaradi čistega rudarjenja v tem, da se po določenem času pokažejo znaki izkopavanja na površini kot razpoke, posedanje tal, udornine, odvisno od geološke sestave tal, kjer izkopavamo.

Okolje se bistveno ne spremeni, razen težke prihodnosti terena oziroma rušenja objektov zaradi deformacije površine. Drugi vpliv na okolje so površinska odkopava-

vanja ali tako imenovani dnevni kopi. V tem primeru se površina popolnoma spremeni, ker se odstrani živi sloj zemlje, s tem pa tudi celotna kultura, po drugi strani pa se z deponijami pokrije tudi del zemljišča s kulturo vred.

Perspektivno izvajanje rudarskih izkopavanj in dnevnih kopov do leta 2000 bi bilo po področjih sledeče:

Trbovlje: Površinsko odkopavanje se izvaja znotraj eksploatacijskega področja rudnika in zajema cca 160 ha. Ta površina je razdeljena na pet sektorjev, ki so projektno obdelani. Dela bodo potekala od leta 1985 do leta 2000, s tem da so posamezni sektorji časovno določeni za izkoriščanje. V vsakem sektorju je poleg metode pridobivanja predpisana tudi metoda sanacije zemljišča oziroma površine, ki vsebuje: izravnavo terena, obnovitve živega površinskega sloja in pa nanovo rekultivacijo. Na področju Trbovelj je v zvezi s sanacijo poškodovanih površin naročen tudi projekt, ki bo vseboval idejne rešitve o rekultivaciji zemljišča s posebnim poudarkom na pridobivanju kmetijskih površin.

Jamsko odkopavanje poteka kontinuirano. Vendar se bodo dela na posameznih sektorjih zaključila, in to: centralni del, površine 30 ha, do leta 1992; severozahodni del, površine 12 ha, do leta 2000. Tako bo na razpolago 42 ha, ki bodo obdelani v programih sanacije.

Hrastnik: Površina površinskih kopov meri cca 40 ha. Razdeljena je na dva sektorja. V obeh sektorjih dela že izvajajo in bodo zaključena predvidoma v letu 1987. Sanacija obeh sektorjev bo po programih izvedena do leta 1989. Tudi za te površine bo izdelan projekt oziroma študija o pridobitvi teh površin za rekultivacijo v kmetijske namene.

Jamsko odkopavanje poteka kontinuirano na površini cca 500 ha. Vplivi na površju so vidni od Dola pri Hrastniku do Trbovelj. Izvzeti so varnostni stebri okrog naselij. Sanacija terena se izvaja tam, kjer se je zemljišče že stabiliziralo, oziroma, kjer se je pridobivanje zaključilo.

Zagorje: Površino dnevnih kopov v Zagorju, cca 7 ha, bodo pričeli v letu 1987 sanirati.

Vključevanje deponije v okolje.

Jamsko odkopavanje poteka kontinuirano na površini 300 ha. V Zagorju po vdoru vode v jami Kotredež izdelujejo projekt odkopavanja Kotredež – zahod, ki bo v končni fazi v večji meri prizadel del mesta Zagorje (Toplice in Vine).

V letu 1987 je prizadel del Zagorja (KS Franc Farčnik) zemeljski plaz na površini cca 60 ha. Plaz bo potrebno sanirati do konca leta 1987. Urediti bo potrebno tudi takojšnje odlagališče jalovine in materiala, ki so ga v času vdora odpeljali s plazu.

Pregled vpliva rudarjenja na površino:

	dnevni kop	pridobivalni prostor jame
Trbovlje	160 ha	300 ha
Hrastnik	40 ha	500 ha
Zagorje	50 ha	300 ha
Skupno:	250 ha	1.100 ha
oziroma cca 1.350 ha		

Za sanacijo že obstoječih poškodovanih površin so Zaslavski premogovniki Trbovlje v letih od 1969 do 1986 pogozdili na področjih:

	površina v ha	število sadik
Hrastnik	21,40	91.725
Trbovlje	15,10	76.500
Zagorje	14,40	73.000
Skupaj:	50,90	241.225

Sanacija je že pokazala pravilnost odločitve, saj imamo na celotni površini že zametek kvalitetnih gozdov. Do leta 2000 bodo izdelane tudi študije ter izvedene rekultivacije poškodovanih površin za pridobivanje kmetijskih zemljišč tam, kjer bodo ugodni pogoji. V vsakem primeru pa bo rekultivacija izvedena v obliki pogozdovanja, ker so tudi površine, ki so poškodovane, v glavnem porasle z gozdovi.

Če ocenjujemo vplive rudarjenja na okolje, lahko ugotovimo sledeče: v prvi fazi bodo poškodovane površine od dnevnih kopov in jamskih odkopavanj velike, vendar verjetno velike škode na kulturah ne bo. Ugotavljamo, da je navedena površina, ki je pod udarom delovanja jame, slabše kvalitete, pretežno so to slabi gozdovi ali pa ostale kulture. S samo sanacijo pa bomo te površine kvalitetno izboljšali, ker bodo uporabljene vse moderne metode rekultivacije, s posebnim poudarkom na kmetijskih površinah. S tako metodo dela bomo v naslednjih fazah lahko kvaliteto zemljišča izboljšali (navozi živega sloja zemlje, agrarnokulturni ukrepi gospodarjenja, planiranje terena, etažiranje terena, odvodnjavanje terena in drugo) posebno tam, kjer so danes površine zarasle s slabo zasnovanim gozdom (posamezna drevesa in najrazličnejše grmovje).

Menimo, da bo, perspektivno gledano, delovanje rudnikov pozitivno vplivalo na okolje, s tem ko bomo površino programsko etapno urejevali. Na ta način bomo pridobili precej površin, ki bodo primerne za kmetijsko proizvodnjo in ostale namene.

Egon Casagrande

Ekologija – zrak (priloga)

V kombinatu predstavlja Termoelektrarna Trbovlje poleg manjših energetskih objektov pri proizvodnji in separiranju premoga največji vir emisije dimnih plinov v ozračje.

Lokacija Termoelektrarne je zaradi razgibanega reliefa in tvorbe lokalnih temperaturnih inverzij s stališča varstva zraka zelo zahtevna. S pričetkom obratovanja P-2 so se hitro pokazale posledice nepoznavanja problematike in zaradi ogroženosti okolja je bilo potrebno angažirati strokovne institucije za izdelavo sanacijskega programa. Hidrometeorološki zavod SRS je leta 1973 izdelal sanacijski program za Termoelektrarno Trbovlje II in je zajemal tri točke:

- izgradnjo visokega dimnika 360 m, dimenzionirane tako, da bi lahko brez prevelikih posledic odvajal dimne pline še ene termoelektrarne (TE-TO).

- Ukinitev premogovne tehnologije na enoti P-1 in v zvezi s tem izgradnjo plinske elektrarne in uporabo turboagregatov ter odpadnih plinov v sklopu kombinirane plinsko parne elektrarne za pogon turbine na P-1.

- Izgradnjo še ene termoelektrarne toplotne in izgradnjo čistilne naprave za dimne pline, ko bodo tehnično in ekonomsko izvedljive.

Program so potrdili upravni organi v SRS in smo ga pričeli izvajati. Leta 1976 je bil zgrajen 360 m visok dimnik in stalne meritve so pokazale, da je bil ukrep uspešen, saj se je ozračje v celotnem področju doline reke Save bistveno izboljšalo, v višjih predelih pa občasno povišale koncentracije. Teh je cca 1-2% obratovalnega časa P-2 in niso povzročile večjih posledic.

Prav tako je bil zgrajen objekt kombiplinske elektrarne, vendar se ukinitve enote P-1 ni izvedla v celoti in je bila zaradi znanih sprememb na naftnem trgu upoštevana v energetski bilanci v zimskem času. V letošnjem letu pa se po odločbi sanitarnega inšpektorja zahteva ukinitve premogovne tehnologije, kar bo tudi realizirano. V sklopu sanacijskega programa je bil zgrajen tudi alarmni merilni sistem za merjenje koncentracij dioksida meteoroloških parametrov na izpostavljenih območjih Dobovec, Kovk, Ravenska vas in Prapretno. Sistem dokaj uspešno deluje in omogoča sprotno spremljanje stanja ozračja, na osnovi tega pa bo možno izvajati tudi preventivne ukrepe. Ta alarmni sistem bo prerasel v ekološko informacijski sistem z dodatnimi postajami v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju z računalniško vodenim sistemom.

Sklop naključij v zadnjih zimskih obdobjih je povzročil vidne posledice na gozdovih, ki so ogroženi na celotnem področju SRS. Zato so na komiteju za varstvo okolja sprejeli usmeritve, da je potrebno po naših planskih dokumentih za leta 1986-1990 načrtovati ukrepe za zmanjšanje emisije. Ob znanih zahtevah je v termoelektrarni Trbovlje v izdelavi predlog nadaljnje sanacije za zmanjšanje emisije žveplovega dioksida. Prva naloga je, da se uvedejo meritve emisije, kar je že v poskusnem obratovanju, druga obveza pa je, da se do leta 1993 zmanjša emisija žveplovega dioksida za 30% glede na leto 1980. Ta zahteva pa je z odločbo Republiškega sanitarnega inšpektorata poostrena, tako da se mora uvesti 90% čiščenje žveplovega dioksida. Prevladuje mnenje, da posamezne občine ne bodo sposobne zmanjšati emisije za 15% in so to prenesli na energetske objekte, kar pa predstavlja veli-

ko finančno obremenitev celotne družbenopolitične skupnosti. Po ocenah iz okvirnih ponudb bo čiščenje dimnih plinov žveplovega dioksida zahtevalo znatna sredstva. Tudi pri novih objektih bodo morali v izgradnji upoštevati čiščenje dimnih plinov, kar predstavlja približno 20% investicijskih stroškov objekta. Razvoj tehnologije in zavest, da okolje ne prenese več velikih dodatnih obremenitev, so pripeljale do teh ostrih pogojev. Vendar se moramo v začetni fazi še vedno opirati na uovz tehnologije, čeprav se pripravlja tudi program lastnega razvoja znanja.

Pri vseh teh sprejetih obveznostih v energetiki pa je potrebno povedati, da ti ukrepi za posamezne sredine niso dovolj.

Kot je razvidno iz gradiv je Zasavje eno najbolj ogroženih območij v SRS s stališča onesnaženja ozračja. Pri tem je večkrat poudarjeno, da so za to vzroki v takratnih virih emisije. Rešitve so nakazane v daljinskem ogrevanju vseh treh mest Zagorja, Trbovelj in Hrastnika. Iz nove Termotoplarne Trbovlje. S tem ukrepom bi se zmanjšale emisije v Trbovljah in Hrastniku za 50%, v Zagorju pa za 20%, kar lahko predstavlja bistveno izboljšanje stanja.

Miloš Vengust

Vplivi separiranja premoga v SRS (priloga)

Premogovniki, združeni v RRPS, razen RP Kanižarica, uporabljajo pri procesih bogatenja rovnega premoga kombinirane mokre separacijske postopke. Za industrijo in široko potrošnjo je treba rovní premog, ki je pomešan z jalovino, sestavljeno pretežno iz plastičnih alumosilikatov, ločiti na enega ali dva uporabna produkta ter jalovino. Separirani premog na poklasirnih sitih ločijo na prodajne vrste, jalovino pa uporabljajo za saniranje udorin na površini, ali pa jo deponirajo. Drobnejše frakcije premoga samo razblatijo, čvrsto in tekočo fazo pa ločijo v usedalnih bazenih. Prelivna voda sedimentacijskih bazenov, ki vsebuje drobna zrna premoga in jalovine ter koloidalno raztopljen gline, je glavni onesnaževalec vodotokov, ker suspendirane snovi intenzivno obarvajo vode. Gre za čisto mehanično onesnaževanje vode z dispergiranimi mineralnimi snovmi. Vsebnost trdnih snovi v vodi, kalnost ter barva dosegajo v odplakah visoke vrednosti in prekoračujejo maksimalne dovoljene koncentracije, ki jih predpisuje Zakon o vodah, Uradni list SRS 18/1985. Poleg vpliva odplak na vodotoke, ki so specifični biotopi, se zmanjša tudi privlačnost recipienta in krajine ob njem. Nedefiniran je delež rudniških odplak, ki poleg prirodnih produktov erozije vplivajo na nastajanje sedimentov v nižjih predelih vodotokov.

Pri separiranju se v vodi dispergira od nekaj kilogramov do nekaj deset kilogramov balastnih snovi na tono separiranega premoga. Na leto odteče v Sloveniji iz usedalnikov separacij z odpadno vodo 16000 ton drobnozrnatega premoga. Količina v vodi dispergiranih glinastih snovi je bistveno večja.

Čiščenje separacijskih odplak je mehanično ločevanje suspenzije na čvrsto in tekočo fazo. Pri suspenzijah koloidalnih glin je ločevanje oteženo in zahteva specifične rešitve.

V premogovnikih Slovenije ni glavni problem v tem, kako dobiti očiščeno tekočo fazo, temveč v tem, kako

odstraniti čvrsto fazo, da bi dobili produkt, ki ga je mogoče deponirati ali pa racionalno transportirati in uporabiti.

V Zasavju, kjer je problem najbolj pereč zaradi lokalnih geografskih razmer, ni mogoče deponirati izločenih čvrstih snovi v poltekočem ali plastičnem stanju samih ali v kombinaciji z grobo jalovino ali elektrofiltrskim pepelom. Prevoz na ustrežnejše locirana odlagališča zaradi tiksotropnih lastnosti materialov in visokih cen ni smotno.

Ker so vsi izvršeni laboratorijski in polindustrijski poskusi čiščenja odpadnih voda dali zaradi izredno velikih količin odpadnih voda slabe ali negativne rezultate, je bilo treba poiskati rešitev onesnaževanj vodotokov v spremembah uporabe separiranih vrst premoga. Tako bo uporaba izkopanega premoga tudi bolj ekonomična.

Opuščanje separiranja drobnih vrst premoga in prehod na suho sejanje in bogatenje le grobozrnatega premoga bo omogočilo reševanje čiščenja odpadnih voda ter bistveno znižalo sedanje izgube gorljive substance pri separiranju, ki so 500 TJ ali 5% od pridobljene energije. Pogoji za prehod s separiranja rovnega premoga na suho klasiranje zahtevajo spremembo tehnoloških linij na separacijah in gradnjo večjih termoeenergetskih objektov, ki bodo uporabljali drobne vrste premoga.

S trboveljske separacije odteka približno, 9,5 m³ odpadne vode v minuti. V letu 1986 je znašala vsebnost čvrstih delcev 34,1 g/l. S preходом na tehnologijo sejanja konec leta 1989 naj bi se koncentracija čvrstih delcev v vodi znižala na polovico. Na osnovi preizkusov čiščenja odpadnih voda na pilotni napravi v letu 1987 bosta izbrani tehnologija separiranja in možnost uporabe čvrste faze, izločene iz vode. V letu 1992 naj bi novozgrajena čistilna naprava pričela obratovati.

S separacije v Senovem odteka v vodotok v minuti 5 m³ odplake. Vsebnost čvrstih snovi v odpadni vodi opazno niha, odvisno od zrnatosti, vsebnosti gline in količine premoga v procesu. Rekonstruirana separacija naj bi imela mokro sejanje rovnega premoga. Način ločitve drobne premogove frakcije in jalovine, ter možnost uporabe pri čiščenju izločene čvrste faze pa bo treba po merjenju posameznih parametrov na separaciji natančneje doreči.

S separacije v Laškem odteka nekaj manj kot 2 m³ odplake v minuti. Zaradi fleksibilnega prilagajanja tehnologije separiranja lastnostim rovnega premoga so vsebnosti premogovih zrn v odplaki majhne.

Teodor Žuža

Rekultivacija deponije v Prapretnem je uspela.

Na separaciji v Zagorju je situacija najugodnejša, saj premog, razen v izjemnih primerih, suho klasirajo. Zmanjšala sta se učinkovitost obratovanja separacije in vsebnost čvrste faze v odpadni vodi. Strokovnjaki Hidroinženiringa so že pripravili del projektov za gradnjo čistilne naprave.

SVD, ZDRAVSTVO, POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Gasilna sredstva

/nadaljevanje/

Snovi, s katerimi lahko prekinemo in ustavimo proces gorenja, imenujemo gasilna sredstva. Od dobrih gasilnih sredstev zahtevamo določene lastnosti:

- pri gašenju naj bo delo z njimi čim lažje in enostavno,
- cena naj bo v sorazmerju z njihovo učinkovitostjo,
- dober gasilni učinek naj bo že pri uporabi manjših količin,
- zdravju neškodljiva morajo biti vsa polnila v ročnih gasilnih aparatih,
- ne smejo povzročiti škode na gorečem materialu ali v okolici,
- uporabna naj bodo za čim več vrst gorečih snovi.

Že v prejšnjih številkah glasila SREČNO sem opisal, da gasilna sredstva razvrščamo z več vidikov. Za zaključek bi na kratko opisal še ročni gasilni aparat na prah (S), ogljikov dioksid (CO_2) in halon (HI).

Ročni gasilni aparat za prah (S)

Namenjen je za gašenje začetih požarov vseh vrst gorljivih snovi: naftnih derivatov, elektro instalacij, plinov, pisarniških prostorov itd. Kako ga aktiviramo?

- odstranimo varnostno sponko,
- pritisnemo vzvod aparata navzdol,
- počakamo 1 — 2 sekundi,
- ročnik aparata usmerimo nad gladino goreče površine in pritisnemo za vzvod ročnika ter pričnemo z gašenjem,
- delovanje aparata lahko med gašenjem vsak čas zaustavimo in ga po potrebi ponovno aktiviramo.

Zanimivost pri teh vrstah gasilnega aparata je, da je polnjen z navadno sodo bikarbono, ki je fino zdrobljena in z dodatki še nekaterih kemijskih substanc dobimo zaželen gasilni prašek z različnimi vrstami učinka.

Ročni gasilni aparati za gašenje z ogljikovim dioksidom (CO_2)

Namenjeni so za gašenje začetih požarov električnih naprav nizke in visoke napetosti, ki so pod napetostjo, za gašenje telefonskih, radijskih in TV naprav, zdravil, dragocenosti in prehrabnih proizvodov. Ročni gasilni aparat na CO_2 aktiviramo:

- ker je aktiviranje različno, kar je odvisno od tehnične izvedbe sprožilnega mehanizma in proizvajalca, se priporoča, da se ravnamo po navodilih, ki so na aparatu;
- odstranimo varnostno sponko,
- odpremo ventil,
- predmete in tekočine moramo gasiti iz neposredne bližine od začetka roba proti sredini v cikcak črti,

— delovanje aparata med gašenjem lahko vsak čas zaustavimo in po potrebi ponovno aktiviramo.

Opozoriti pa moramo, da se z aparatom rokuje tako, kot je predvideno. Posebna ročka, ki je toplotno izolirana, je za držanje zato, ker se sprošča temperatura pri izhodu utekočinjenega plina CO_2 — 78°C . Prav tako se v prostoru ne smemo zadrževati, ker prevelika količina CO_2 , izpraznjenega v zaprtem prostoru, povzroča odvzem kisika in se človek lahko v tem prostoru zaduši. Če ravnamo hitro in preudarno, do nesreče ne more priti.

Ročni gasilni aparat za gašenje s halonom — 1211

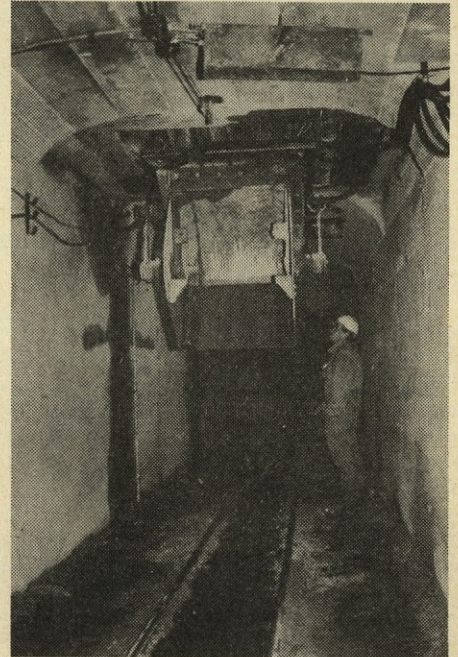
Namenjen je za gašenje začetih požarov dragih preciznih naprav elektro instalacij nizke in visoke napetosti, TV in telefonskih ter drugih elementov visoke vrednosti. Uporabljamo pa ga lahko tudi pri vseh vrstah ostalih požarov. Na napravah oziroma artiklih ne pušča nobenih sledi.

Kako ga aktiviramo?

- odstranimo varovalno sponko,
- odpremo ventil,
- če je aktiviranje drugačno, je potrebno pogledati na jeklenko in se ravnati po navodilih,
- gasimo iz neposredne bližine,
- tudi tu se lahko prekine delovanje aparata.

Opozorilo velja tudi v tem primeru, da je plin v zaprtem prostoru nevaren, ker odvzema zraku kisik in v večjih prostorih pri uporabi halona nosimo zaščitne izolirne dihalne aparate.

Teodor Forte

Izpust premoga iz novega bunkerja na koti 272 jame Senovo. Foto: B. Klančar

Občni zbor Industrijskega gasilskega društva Termoelektrarne Trbovlje

Predzadnji dan v mesecu februarju smo se članice in člani IGD TET zbrali na svojem rednem občnem zboru, kjer smo pregledali delo v preteklem letu.

Predsednik društva Metod Mravljak je podal skupno poročilo o delovanju društva. Imeli smo uspehe, pa tudi težave. Vsako prvo sredo v mesecu imamo redne gasilske vaje, ki jih vodi poveljnik društva

Marjan Pistotnik. Na vajah vadimo napade na razne objekte v DO TET.

Tekmovalne desetine so imele več izrednih vaj, večkrat zaradi spreminjanja tekmovalnih disciplin, kajti na vsakem tekmovalnem je organizator vnesel kakšne spremembe, v katerih smo se morali potem na novo urediti. Zato so bili tudi rezultati različni. Na regijskem tekmovalnem v

SVD, ZDRAVSTVO, POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Zagorju ob Savi so članice dosegle prvo mesto, člani drugo mesto, veterani tretje mesto. Na tekmovanju rudnikov in energetikov Slovenije v Kočevju so bile članice spet prve, člani pa četrti. Na ostalih tekmovanjih pa so bili rezultati povprečni. Sodelovanje s sosednjimi društvi je dobro, posebej še z IGD Rudnik Hrastnik, IGD TKI Hrastnik, GD Ravenska vas in GD Kobilje. Slednjim smo ob priliki razvija pionskega gasilskega prapora podarili tudi spominski trak. V okviru DO TET pa kar najtesneje sodelujemo s SVD in PV ter z rekreativnim smučarskim društvom. Tako smo opravili več delovnih akcij na objektih smučišča Smrekovina. Uspešno je tudi sodelovanje s civilno zaščito, saj jim nudimo vso strokovno in tehnično pomoč pri vajah in tekmovanju.

Nadaljevali smo z adaptacijo gasilskega doma in tako pridobili nove prostore za civilno zaščito. Nujno pa še rabimo garažo za gasilski avto, saj ta v prostor, kjer je zdaj, ne sodi. Proti koncu lanskega leta smo dobili novo motomo črpalko ZIEGLER, potopno črpalko, prenosne radijske postaje in več opreme in orodja.

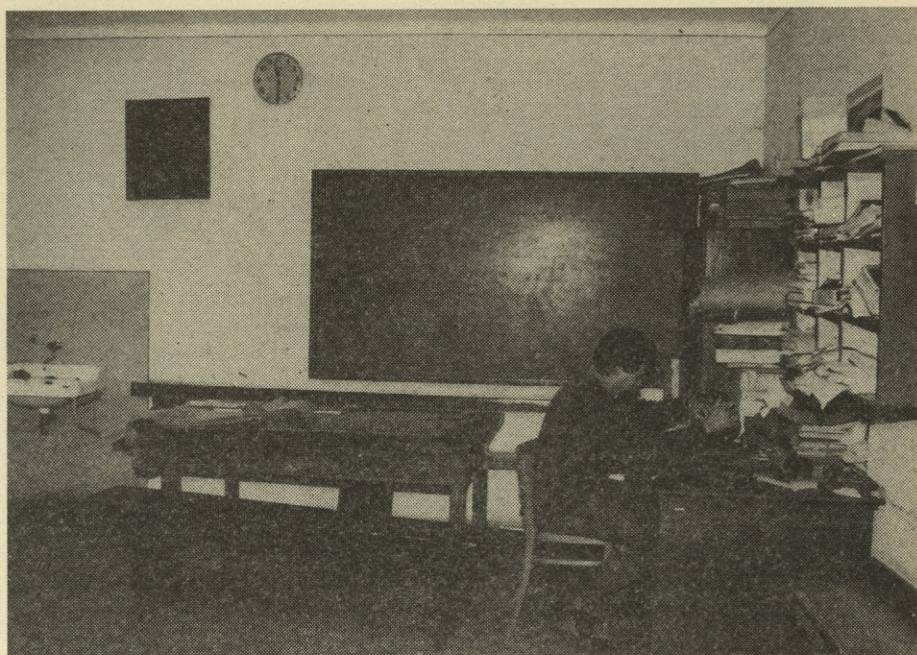
Svoje zaupanje, ki smo si ga pridobili med delavci, skušamo dokazati z različnimi opravili, ki niso ravno gasilska. To so izpiranje elektrofiltra, lovilnih skled pri rezervoarjih, izpiranje okolice, objektov, dovodnih poti in razne druge akcije. Pri preizkušanju sistema hidrantne mreže smo ugotovili nekatere možnosti povezave, kar bi uporabili v slučaju izpada katerega izmed sistemov. S tem smo že večkrat zagotovili vodo za obratovanje nekaterim proizvodnim enotam.

Lani je bilo v DO TET 76 začetnih požarov, ki smo jih v sodelovanju s SVD in PV uspešno pogasili.

Ugotavljamo, da je vsa ta aktivnost društva plod uspešnega vodenja organov društva in posameznikov, zadolženih za določena področja. Glede na to, da smo Industrijsko gasilsko društvo, je razumljivo, da smo aktivni tudi med rednim delovnim časom, zato bi se ob tej priliki zahvalili vsem našim vodilnim in vodstvenim delavcem v DO TET za razumevanje in pomoč pri našem delu.

Nevarnost pred požarom je vsakdanja, prisotna je na vseh področjih dela in življenja, posebno še v organizaciji, kot je naša. Skupna naloga in skrb vsakega zaposlenega v njej bi bila, da sodeluje in se pridruži boju proti požarom. Da pa bi dosegli tako raven, je potrebno naše prizadevanje usmeriti v pravilno preventivno vzgojo slehernega člana društva. Pravočasno in strokovno ukrepanje naj bi bila tista vrednota v naši družbi, ki pomembno prispeva k stabilizaciji našega gospodarstva in s tem k uspešnemu razvoju naše družbe. IGD TET ima sedaj 87 članov, od tega 29 članic.

Pavle Nemet

Nadzorniška pisarna v Senovem je še vedno takšna, kot pred nekaj desetletji.

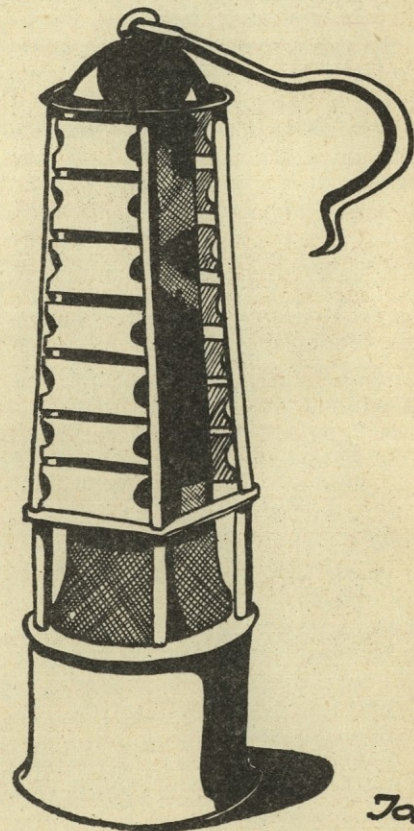
Foto: B. Klančar

Sladkorni bolniki in alkohol

Znano je, da sladkorni bolniki slabo prenašajo alkohol. Kljub temu se mnogi ne morejo odpovedati kozarcu vina ali piva. Toda, le malo jih ve, da alkohol lahko postane zanje smrtno nevaren, če kdaj zvrnejo le preveč kozarcev. Več kot dvajset gramov čistega alkohola življenjsko nevarno ogrozi krvno sliko sladkornega bolnika posebno še, če istočasno uživa ogljikove hidrate. Njegovi bližnji in prijatelji bi morali vedeti kaka nevarnost mu preti in kako pomagati. Nemudoma mu je treba ponuditi košček **grozdnega** sladkorja! Napačno pa ravnaajo mnogi laiki, ko menijo, da potrebuje diabetik v takem primeru hitro insulinsko injekcijo ali zdravilo za sladkorno bolne. V krvi bolnika, ki je v tako imenovani sladkorni komi, je prisotnega tako malo sladkorja, da mora biti ta deficit kar najhitreje odpravljen.

Diabetiki, ki se hranijo pravilno, ne pridejo tako hitro v kritično nizek nivo sladkorja. Vendar, kdor večkrat popije preveč alkohola, oboleli presnovi podira s težavo pridobljeno ravnotežje — in tako stavlja na kocko lastno življenje. Zato morajo biti sladkorni bolniki pri uživanju alkohola še posebno previdni.

/povzeto iz revije Tina/
T.T.

SAMOUPRAVNI ORGANI, DPO, DELEGACIJE

Priprave na proslavo ustanovnega kongresa KP

Osrednja slovenska proslava 50-letnica ustanovnega kongresa KP Slovenije bo 18.4.1987 ob 11. uri pred Delavskim domom v Trbovljah.

Ustanovni kongres KP Slovenije pomeni začetek novega obdobja v celotnem slovenskem narodnem življenju, obdobja, ki je leta 1945 doseglo vrh z zmago nad fašističnimi okupatorji, z zmago ljudske revolucije in z vzpostavitvijo slovenske državnosti kot nedeljivega dela federativne republike Jugoslavije.

Temeljna izhodišča čebinskega manifesta so aktualna še danes, čeprav nam ne morejo dati konkretnih usmeritev za naše delo in ravnanje. Razmere doma in v svetu so se od takrat bistveno spremenile, ni pa se spremenila odgovornost Zveze komunistov in drugih subjektov političnega sistema za izboljšanje položaja delavskega razreda. Zaradi pomena Čebina proslava 50-letnice Ustanovnega kongresa ni samo stvar ZK, temveč celotne družbe.

V revirjih potekajo intenzivne priprave na proslavo 50-letnice ustanovnega kongresa KP Slovenije, ki bo 18.4.1987 ob 11. uri pred Delavskim domom v Trbovljah.

V kulturnem programu bodo sodelovali: Delavska godba Trbovlje, MPZ Loški

glas iz Zagorja, Zarja iz Trbovelj, recitatorji gledališča Svoboda Center Trbovlje, pred samo proslavo pa bo krajši promena-dni koncert izvedla hrastniška pihalna godba.

Odbor za pripravo proslave pri Medobčinskem svetu ZKS Trbovlje se je na zadnji seji odločil za spremembo kraja proslave iz naslednjih razlogov:

- stroški proslave se bodo bistveno zmanjšali, kar je v sedanjih gospodarskih razmerah še posebej pomembno,
- omogočena bo veliko večja udeležba ljudi, za kar je bila izražena želja na različnih posvetih partijskih in sindikalnih funkcionarjev,
- izognemo se velikemu tveganju, da bi slabo vreme, še posebno sneg, povzročil težave pri prevozi na Čebine,
- proslava v Trbovljah ne bo bistveno prizadela afirmacije Čebina, saj bo TV prenos kombiniran s prizori s Čebina, prav tako bo ob raznih aktivnostih priložnost, da damo Čebinom ustrezno mesto,
- delegacije iz drugih občin bodo po proslavi obiskale Čebine,
- proslava kljub spremembi lokacije ostane v revirjih, v katerih so komunisti in delavski razred prispevali k odločitvi, da

je bil ustanovni kongres KPS prav na Čebinah.

Osrednja slovenska proslava ob 50-letnici ustanovnega kongresa KPS, ki jo povezujemo tudi s 50-letnico prihoda tovariša Tita na čelo KPJ, bo le eden od dogodkov v jubilejnem letu. Obeleževanje v sredstvih javnega obveščanja, na primer način na sestankih DPO, po šolah in drugje, pa mora teči skozi vse leto. Zato bodo v programu praznovanja obeh jubilejev vključene različne prireditve in aktivnosti.

Dva dni pred proslavo bo v Ljubljani znanstveno posvetovanje z naslovom "Izročila Čebina".

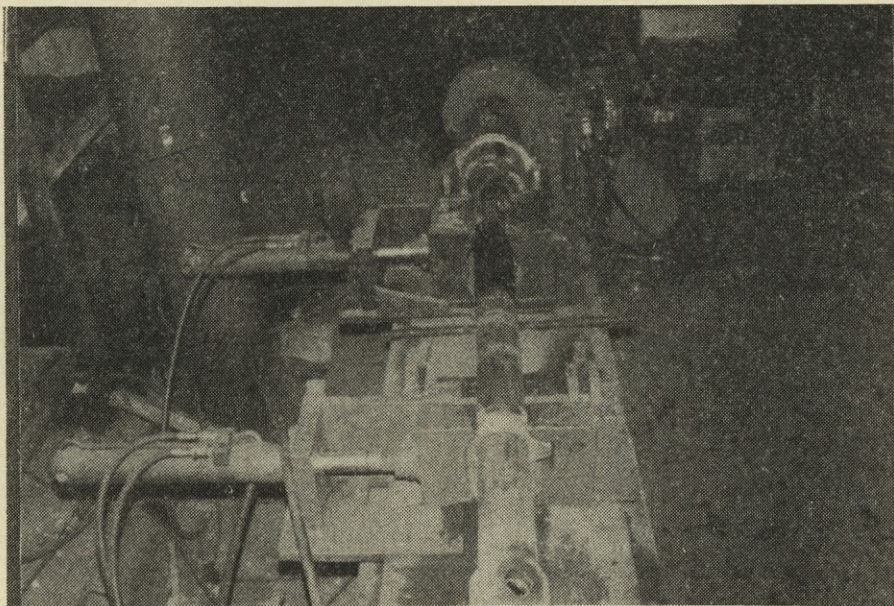
V propagandne namene in počastitev jubileja je v pripravi:

- brošura "Čebine" (dokumenti ustanovnega kongresa, slavnosti govor ob jubileju Čebina, spomini udeležencev ustanovnega kongresa KPS). V revirjih smo se dogovorili, da bo brošuro dobila vsaka OO ZK,
 - značke (pozlačene, kompleti značk, priponke),
 - plakati,
 - jubilejna znamka (slika ustanovnega kongresa KPS), spominska žigosana kurtina in maximum karta.
- Vabimo vse občane, da se proslave udeležijo.

Karel Vukovič — predsednik skupščine Splošnega združenja energetike Slovenije

V četrtek, 19.3.1987, je bila v Ljubljani seja skupščine Splošnega združenja energetike Slovenije v novem — III. mandatnem obdobju. V poročilu o delu skupščine v preteklem obdobju je bilo poudarjeno, da je bilo še vse premalo sodelovanja z OZD. Slab je bil stik z ostalim gospodarstvom pri srednjeročnem planiranju. Ekologija tudi ni dobila pravega mesta. Več bo potrebno delati z vsemi OZD, več sodelovanja pri razvojnih programih, še posebej pa na področju cen. Za predsednika skupščine so izvolili Karla Vukoviča, dipl. ing. el., člana poslovnega odbora za elektro-razvojno področje našega kombinata.

Na skupščini je bila podana tudi informacija o procesu reorganizacije energetskega gospodarstva SRS. Sprejete so bile dopolnjene "Temeljne programske naloge in program dela Splošnega združenja energetike za leto 1987", zaključni račun SZE za leto 1986 in finančni načrt SZE za leto 1987.

Delovna priprava za popravilo stojk Salzgitter.

Foto: Boris Trstenjak

SAMOUPRAVNI ORGANI, DPO, DELEGACIJE

Letna seja koordinacijskega odbora sindikata SOZD REK EK

Dne 20.2.1987 je potekala letna seja koordinacijskega odbora sindikata, na kateri smo največ pozornosti posvetili naslednjim temam:

- Poročilu o delovanju koordinacijskega odbora v letu 1986;
- Obravnavi programa aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje SOZD REK Edvarda Kardelja (sanacijski ukrepi);
- Informaciji o izgradnji Termoelektrarne Toplarne III;
- Ocenii poslovanja za leto 1986 ter aktivnosti za sanacijo izgub.

V razpravi po poročilih so delegati najprej ocenili svoje sindikalno delo v preteklem letu. Kot je bilo poudarjeno že v poročilu, so menili, da je potrebno dati večjo vlogo in pomen sindikalnim skupinam. Ugotavljamo, da nam v praksi tega še do danes ni povsem uspelo realizirati. Pou-

darjeno je bilo, da morajo prihajati pobude, mnenja, sugestije neposredno iz sindikalnih skupin, kjer naj bi bila oblika demokratičnega delovanja osnovnih organizacij Zveze sindikatov. Bili smo mnenja, da smo sindikalni aktivisti dolžni vztrajati na tej realizaciji, saj bi ta oblika delovanja bila istočasno tudi stalni kontakt med osnovno organizacijo in delavci, kjer bodo lahko neposredno izražali svoje interese in stališča.

Kritični smo bili do aktivnosti **razvidov del in nalog**. Po mnenju nas vseh se je vse skupaj predolgo odvijalo in tudi same seje koordinacijskega odbora bi kmalu bile namenjene samo temu problemu.

Spregovorili smo še o **družbenoekonomskem položaju elektrogospodarstva in premogovništva**. Vsi navzoči smo se zavedali v kako težkem položaju se nahajamo

in da bo izboljšanje stanja ena izmed prvih nalog, ki se jim bomo v letu 1987 posvetili.

Pri obravnavi in sprejemu **programa aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje v SOZD REK Edvarda Kardelja** menimo, da je potrebno doseči, da se seznani slehernega delavca v kombinatu s sanacijskimi ukrepi po tematskih sklopih, pa tudi z nosilci odgovornosti in roki. Ravno tako je bila osvojena tudi pobuda, da bi v sleherni sredini vsak delavec dobil v roke sanacijske ukrepe svoje temeljne organizacije, saj bi se le tako lahko tvorno in kvalitetno vključeval v razprave ob periodičnih obračunih oziroma o izvajanju že sprejetih sanacijskih ukrepov.

Ostali dve temi sta bili bolj informativni. To je bila informacija o izgradnji TE-TO III, oceno poslovanja za leto 1986 pa bomo celovito obravnavali v mesecu marcu.

Bruno Šorli

Uresničevanje sklepov akcijske konference ZK SOZD REK EK

Potrebno je poudariti, da so sklepi akcijske konference ZK SOZD REK EK, sprejeti v decembru na ustanovni seji, dolgoročnega značaja in zahtevajo od komunistov stalno angažiranost. Ne moremo torej govoriti o uresničevanju sklepov v danem trenutku, temveč o uresničevanju sklepov skozi tekoče leto. Gre za sklepe, katerih uresničevanje naj bi prispevalo k boljšemu poslovanju SOZD.

Problematika, ki smo se ji v januarju in februarju 1987 posvečali, komunisti SOZD, je sledeča: sodelovanje pri izdelavi sanacijskih programov, pobuda pravobranilca samoupravljanja v zvezi z evidentiranjem dela v jami in koriščenja letnega dopusta, informacija o izgradnji TE-TO III.

Po sklepih, sprejetih na 2. seji akcijske konference ZK SOZD REK EK, lahko ugotovimo, da so komunisti v SOZD sprejeli program ukrepov in aktivnosti za uspešno poslovanje SOZD z nekaterimi pripombami. Ena izmed njih je, da se mora izvajanje omenjenih ukrepov oziroma sanacijskega programa sproti spremljati in dajati poročila o uresničevanju teh ukrepov vsake tri mesece.

Komunisti v SOZD REK EK podpiramo pobudo pravobranilca samoupravljanja o evidentiranju dela v jami in koriščenju letnega dopusta, ravno tako pa tudi stališče, da se samoupravni akti okrog te problematike uskladijo s samoupravnimi akti rudnika Velenje, v kolikor so le ti v skladu z zakonom.

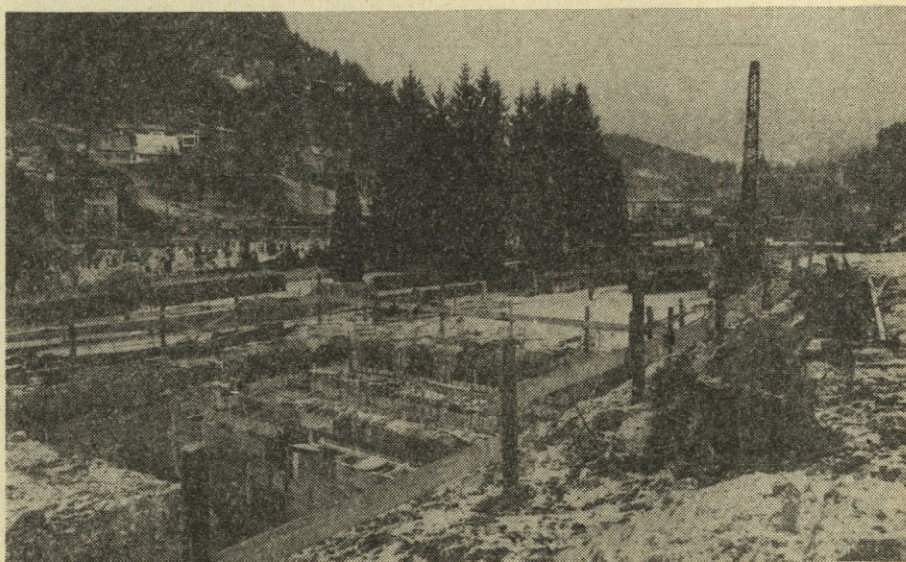
Informacija o izgradnji TE-TO III je bila ugodno ocenjena in sprejeta s pri-

pombo, da se izgradnja omenjenega objekta ne sme zavlačevati, saj pomeni za revirje in za SOZD rešitev več problemov hkrati od ekološkega vprašanja do socialne varnosti delavcev v REK ter do oskrbe z električno energijo SRS.

Če se povrnemo k samemu uresničevanju sklepov, sprejetih na ustanovni seji akcijske konference ZK SOZD REK EK, lahko ugotovimo, da je večina OOK resno pristopila k obravnavi omenjenih sklepov in da so bile oblikovane v okviru teh sklepov tudi nekatere pripombe, ki so bile na seji akcijske konference obravnavane in

sprejete. So pa nekatere OOK, ki pa jih ni veliko, neodgovorno pristopile k delu na začetku leta 1987 in niso obravnavale omenjenih sklepov. Akcijska konferenca ZK SOZD REK EK bo morala posvetiti takšnemu neresnemu odnosu posameznih OOK v svojem nadaljnjem delu več pozornosti, predvsem pa ugotoviti vzroke takšnega ravnanja. V kolikor bo potrebno, pa izreči tudi ukrepe. Temu problemu pa se morajo posvetiti tudi akcijske konference delovnih organizacij.

Anton Šutar

Gradbinci Operative Zasavje Trbovlje gradijo objekta IBT in OR 75 pri starem pokopališču.
Foto: B. Klančar

SAMOUPRAVNI ORGANI, DPO, DELEGACIJE

Program mladine REK EK

Osrednja naloga delovanja mladinske organizacije bo v tem letu namenjena sprejemu in izvajanju programa aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje v SOZD REK Edvarda Kardelja – sanacijski ukrepi. Ob vsakem periodičnem in zaključnem računu bo mladinska organizacija obravnavala izvajanje ukrepov iz sanacijskega programa. Člani ZSMS pa se bomo v samoupravnih organih zavzemali za dosledno uresničevanje programa. Mladi moramo v prvi vrsti na delovnih mestih prispevati čimveč k temu.

Vzpodbuditi želimo tudi delovanje v OOSMS, ki je sedaj skoraj zamrlo.

Med stalne naloge uvrščamo tudi idejnopolitično usposabljanje naših članov in evidentiranje za članstvo v ZK.

AKCIJSKI PROGRAM je naslednji:

MAREC:

sodelovanje pri pripravi manifestacij ob štafeti mladosti.

APRIL:

– pohod mladih iz kombinata na Čebine na osrednjo proslavo ob 50-letnici ustanovitve KP Slovenije,

– srečanje mladih iz Rudnikov rjavega premoga Slovenije.

MAJ:

– kviz: TITO, MLADI, REVOLUCIJA,

– sodelovanje na športnih srečanjih ob dnevu mladosti,

– okrogla miza na temo: "Problematika vključevanja mladih iz drugih republik v okolje."

JUNIJ:

– udeležba mladih na MDA,

– sodelovanje na športnih igrah ob dnevu rudarjev.

JULIJ in AVGUST:

– udeležba na MDA.

SEPTEMBER:

– srečanje s štipendisti kombinata,

– posvet o štipendijski in kadrovske politiki v kombinatu.

OKTOBER:

– športne igre mladih v kombinatu.

NOVEMBER:

– posvet na temo nagrajevanja v kombinatu,

– posvet o uvajanju računalniško podprtega informacijskega sistema v kombinatu.

DECEMBER:

– okrogla miza o stanovanjski problematiki,

– problematika mladih v kombinatu,

– ocena dela mladinske organizacije.

Predsedstvo KK OOSMS
SOZD REK Edvarda Kardelja

Enodnevni seminar za predsednike OO ZS

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Trbovlje je izvedlo enodnevni seminar za predsednike OO ZS, predsednike konferenc in člane predsedstva občinskega sveta ZSS Trbovlje, in sicer 10., 11. in 12. marca 1987.

Tematsko področje

Uresničevanje resolucije o družbenoekonomskem razvoju

– federacija, republika, občina

– ukrepi ZIS

– samoupravne interesne skupnosti in financiranje v letu 1987

Dograjevanje samoupravne organiziranosti združenega dela

Dopolnitev družbenih dogovorov s področja sam. urejanja pri pridobivanju in delitvi dohodka

Racionalizacije, inovacije – osnovna tehnološkega razvoja

Naloge ZS pri reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti

Postopek za spremembo ustave

Dogovor za naloge ZSS:

– obravnava gospodarskih rezultatov za I. trimesečje

– 50. obletnica KPS na Čebinah

– predlogi za srebrni znak sindikata

– OF in prvomajsko praznovanje

– družbenopolitična akcija sindikati v SLO in DS

– mobilizacijske naloge SLO in DS

Seminar je bil uspešno izveden, saj se ga je udeležilo 95% vabljenih predsednikov osnovnih organizacij sindikata in konference.

Delo je potekalo v treh enakovrednih skupinah po naslednjem programu:

Čas	Uvod in razprava
7.30 – 9.30	Ervin MATEŠIČ predsednik IS SO Vilka GRAHEK vodja programskega sektorja DS SIS
9.00 – 9.45	Franjo KRSNIK predsednik MS ZS RO
9.45 – 10.30	Roman OBERČ sekretar OS ZS
10.30 – 11.15	Adolf MATKO podpredsednik OS ZS
11.30 – 13.00	Zdravko TROHA RS ZSS
14.00 – 14.45	Ciril UREK predsednik OS ZSS
14.45 – 16.30	Ciril UREK predsednik OS ZSS Roman OBERČ sekretar OS ZSS

Letna seja

ROS energetike Slovenije

Dne 12.3.1987 je bila seja ROS delavcev Energetike v Ljubljani, katere smo se udeležili tudi delegati iz našega kombinata. Osrednje teme letne seje so bile:

– Poročilo in razprava o delu ROS delavcev energetike 1986,

– Program dela ROS delavcev Energetike za leto 1987,

– Razprava na temo "ekologija, energija in varčevanje v SRS".

V poročilu o delu ROS delavcev energetike je bilo poudarjeno, da je bilo največ aktivnosti ravno na področju energetike. To pa že zaradi tega, ker so nas razmere silile v to in smo morali glavne sile nameniti ravno temu problemu. To delovanje je dobilo pozitivno oceno.

V zvezi z ostalimi aktivnostmi pa smo ugotavljali, da je čedalje bolj prisoten neaktiven odnos do stališč in sklepov ROS delavcev energetike. To pa je nalagalo do-

SAMOUPRAVNI ORGANI, DPO, DELEGACIJE

datno aktivnost, saj smo včasih morali sprejemati sklepe, ki smo jih predhodno že sprejeli. Zato bo potrebno v letošnjem letu zastaviti vse napore za realizacijo že sprejetih nalog, da bodo v konferencah in osnovnih organizacijah obravnavali stališča in sklepe ROS energetike in se zavzemali za njihovo realizacijo.

Kritično so se delegati dotaknili tudi izpolnjevanja sistema nagrajevanja delavcev ter gibanja rasti osebnih dohodkov delavcev.

Na podlagi poročila in razprave so delegati sprejeli letna poročila in program dela za leto 1987, in sicer:

- da se v letu 1987 še naprej ROS energetike vključuje v razprave o periodičnih obračunih o rezultatih gospodarjenja,

- da se aktivno vključi v izvajanje operativnega programa skupščine SRS za področje energetike

- ter spremljanje elektroenergetske bilance (letni načrti, količinski dosežki kot ekonomski pokazalci) itd.

V razpravi o problematiki "ekologija, energija in varčevanje" smo sodelovali tudi delegati iz kombinata. Prikazali smo stanje ozračja in voda v naših revirjih ter kaj bi izgradnja TE-TO III pomenila za naš revirski prostor.

Na podlagi razprave so bili sprejeti naslednji zaključki:

ZAKLJUČKI:

ROS delavcev energetike Slovenije podpira sedanja prizadevanja oziroma aktivnosti RK SZDL in drugih dejavnikov na področju energetike in varstva okolja, s katerimi bomo v Sloveniji na podlagi najširše demokratične razprave uskladili poglede delavcev, delovnih ljudi, občanov in strokovnjakov o vprašanjih in problemih ter nadaljnjih razvojnih usmeritvah slovenske družbe na področju ekologije, energije in varčevanja, katerim je namenjena tudi problemska konferenca SZDL.

ROS delavcev energetike se z današnjo sejo tudi sam aktivno vključuje v omenjena prizadevanja oziroma aktivnosti, v katerih se bo zavzemal za učinkovitejše gospodarjenje z naravnimi bogastvi in ohranjanje naravnega okolja. Odločno je proti vsaki kampanji oziroma trenutnim učinkom, saj se zaveda odgovornosti družbe in njenih dejavnikov za njen kontinuiran razvoj in zdravo naravno okolje.

ROS delavcev energetike Slovenije poziva vse organizacije in organe ZS na področju dejavnosti energetike, da se aktivno vključijo v sedanje priprave oziroma razprave, ki potekajo v okviru teh priprav na problemsko konferenco SZDL o ekologiji, energiji in varčevanju v občinah, regijah, združenjih in strokovnih institucijah v Sloveniji.

Organizacije in organi ZS naj v pripravi problemske konference SZDL v OZD energetike vzpodbudijo akcije oziroma razprave do vprašanj in problemov ekologije, in varčevanja.

Delavci energetike so namreč glede na svojo naravo dela v položaju, da s svojo strokovnostjo prispevajo, da bosta učinkovitejša dolgoročna razvojna politika in presoja vplivov na prostor, okolje in energijo zasnovani ob demokratičnem preverjanju, na strokovnih podlagah.

Zaradi teže problematike oziroma dejstva, da varstvo okolja in energetika združujeta vrsto ključnih vprašanj našega razvoja, ki jih ne morejo reševati samo energetiki, ROS delavcev energetike predlaga RS ZSS, da v okviru svojih delovnih organov, zlasti še sveta RS ZSS za varstvo okolja, namenijo problematiki ekologije, energije in varčevanja potrebno pozornost in zagotovijo enotno akcijsko delovanje ZS v pripravah na problemsko konferenco SZDL kot tudi pri opredeljevanju ključnih usmeritev bodočega razvoja in uveljavljanja večje skrbi za prostor, okolje in energetiko na problemski konferenci SZDL o ekologiji, energiji in varčevanju.

ROS delavcev energetike Slovenije predlaga OZD energetike oziroma njenim samoupravnim organom, DPO, poslovnim organom in strokovnim službam, da na podlagi dosedanjih ocen gospodarjenja in sprejetih razvojnih planskih dokumentov pripravijo sanacijske programe za učinkovitejše odpravljanje onesnaženosti naravnega okolja in nadaljnega preprečevanja onesnaženosti in racionalnejšega poseganja v prostor, do katerega prihaja zaradi pridobivanja goriva in planirane gradnje elektroenergetskih objektov.

ROS delavcev energetike tudi pričakuje, da bodo aktivnosti in notranje tovrstne odločitve tega dela združenega dela prispevale k lažji opredelitvi tudi problemske konference SZDL do predlaganih variant planiranja dolgoročnega razvoja energetike v SR Sloveniji.

ROS delavcev energetike predlaga, da se spričo ugotovljenega dejstva, da je stopnja onesnaževanja zaradi pretvarjanja in rabe energije dosegla zgornjo mejo ravnotežja v naravi in da imamo ob tem v Sloveniji območja, kjer je onesnaženost naravnega okolja še posebno izrazita, v pripravi na problemsko konferenco SZDL prouči možnost, po kateri bi za hitrejše odpravljanje onesnaženosti okolja teh območij zbirali v SR Sloveniji posebna sredstva in v ta namen formirali sklad ali pa bi bile OZD — onesnaževalke deležne posebnih družbenih ugodnosti za ta namen. ROS delavcev energetike pri tem izhaja iz dejstva, da gre v večini teh primerov za težko — bazično industrijo z nizko akumulativnostjo, ki ne omogoča tem OZD potrebnih večjih vlaganj za hitrejše in učinkovitejše odpravljanje onesnaževanja okolja. Predlagane družbene pomoči ozi-

roma ugodnosti bi bile deležne tiste OZD, ki imajo glede na naravo svoje dejavnosti oziroma proizvoda pomembno mesto v nadaljnjem razvoju družbe in njenega gospodarstva.

Skrb za varstvo in izboljšanje okolja je in mora biti sestavina odločanja in ravnanja vseh nosilcev odločanja in razvoja. Pri tem pa je usposobljenost in naravnost temeljnih nosilcev oziroma delavcev, delovnih ljudi in občanov za opravljanje teh funkcij na pre nizkem nivoju. Izobraževanje oziroma usposabljanje temeljnih nosilcev skrbi za varstvo okolja močnejše poudarjena sestavina prizadevanj družbe za zdravo okolje že od osnovne šole dalje.

ROS delavcev energetike bo na podlagi zaključkov problemske konference SZDL o ekologiji, energiji in varčevanju ter programskih usmeritvah RS ZSS dopolnil svoj program dela za leto 1987.

Bruno Šorli

Delovanje mladinske organizacije

Osnova za delovanje mladinske organizacije SOZD REK Edvarda Kardelja je bil program aktivnosti.

Po omenjenem programu je v februarju mladinska organizacija pripravila komeemoracijo ob sedmi obletnici smrti Edvarda Kardelja. V marcu smo izvedli smučarski izlet v Kranjsko goro. Aktivno smo se vključili tudi v priprave na republiški mladinski kongres. Na njem smo sodelovali z razpravo: "Mladi v združenem delu".

Dosti pozornosti smo namenili aktivnostim za pripravo in sprejem razvida del in nalog. Obravnavali smo rokovnik in se vključevali v razprave v zvezi razvida del in nalog.

V septembru je prišlo do kadrovskih sprememb v vodstvu, saj je prejšnji predsednik mladine sozda Ljubinko Madžarevič zapustil naš kombinat, vendar je bila z izvolitvijo novega predsednika zagotovljena kontinuiteta delovanja. Tako smo v oktobru izvedli izlet v Gorico. Nekaterih nalog po programu nismo uresničili (npr. srečanja s štipendisti, okrogle mize o stanovanjski problematiki).

V osnovnih organizacijah bo potrebno še poživiti delovanje. Predvsem pa si želimo, da bi se aktivneje v naše delovanje vključevali mladinci iz dislociranih tozdov, RRP Laško in RRP Kanižarica, medtem ko mladinci TOZD RRP Senovo že sedaj aktivno sodelujejo. Predlog za večjo motivacijo in aktivnejše delovanje ZSMS v kombinatu vsekakor predstavlja uresničevanje programa aktivnosti za učinkovito in uspešno poslovanje SOZD REK Edvarda Kardelja — predvsem v izpolnjevanju sanacijskih ukrepov.

Dušan Lucu

SAMOUPRAVNI ORGANI, DPO, DELEGACIJE

Inovacija je delo marljive skupine

O Milanu Duhu sem večkrat slišala, da je prizadeven, sposoben, skratka zagnan, kot pravimo pri nas, pa zelo skromen, kar sem razbrala iz razgovora. Zaposlen je deset let kot strojni inženir v TOZD RRP Hrastnik.

Prvič sem videla, kako izgleda inovacija, predno jo dobijo v roke komisije, ki jo ocenijo — tu mislim na strokovno ocenitev, kajti denarne nagrade so bolj simbolične. Mapa torej obsega vrsto lepih barvnih fotografij, skic, natančen opis inovacije, opremljene z načrti in izračuni.

Ste tehnični vodja DE hidravlika. Vaše inovacije so nastajale zaradi izboljšanja načina dela, pa tudi zato, da so bila sploh možna nekatera popravila.

Katera je bila vaša prva inovacija?

— Ko smo se v kombinatu dogovorili za delitev dela, smo bili v naši delavnici zadolženi za popravilo hidravličnega podporja za vse premogovnike v okviru RRPS, pa tudi za pripravo rezervnih delov. Spoznali smo, da bomo lahko le z organiziranimi popravili pravočasno zagotavljali kvalitetno opremo za odkope v jami. Zadolžili so me za ustanovitev delavnice in za ustrezne pogoje dela v njej. Da sem bolje spoznal tehnologijo dela, sem odšel v Nemčijo, ker pri nas delamo po njihovih principih.

Na osnovi tega, kar sem videl, sem pripravil tehnološki postopek v delavnici, prav tako pa tudi tehnologijo dela.

Strojev za popravilo podporja ni bilo, treba jih je bilo skonstruirati. Zamislil sem dobil v Nemčiji, priredil pa sem jih za naše razmere.

Tako so v letu 1980 nastale moje prve inovacije — Priprava za popravilo nosilnih stojk Becorit, Priprava za razstavljanje vseh vrst cilindrov in stojk, Priprava za popravilo stojk Salzgitte.

Inovacije sem prijavil, vendar je bil takrat odnos do inovatorjev precej slabši, kot je danes. Tako je centralna komisija za inovacije na sozdu menila, da sem te stvari pač moral napraviti po službeni dolžnosti. Dobil sem simbolično denarno nagrado, na rudarskem prazniku pa me med inovatorji sploh niso omenili.

Odnehali pa vendarle niste!

— Nisem odnehal, čeprav me je prizadelo, da komisija ni upoštevala niti večje varnosti in humanizacije dela, kar je bilo doseženo z omenjenimi inovacijami.

Leta 1985 sem v sodelovanju s STT prijavil inovacijo z naslovom Izdelava hidravlične vezave za popolnoma domačo hidravlično sekcijo. Občinska komisija za inovacije mi je zanj podelila nagrado, značko inovatorja in plaketo. Ta inovacija

je dosegla prvo mesto v občini. Mene pa najbolj razveseljuje, da vse rezervne dele za hidravlično podporje, ki smo jih prej uvažali, sedaj že izdelujemo doma. Od domačih proizvajalcev dobimo posamezne sestavne dele, ki jih v naši delavnici uspešno sestavljamo in vgrajujemo v hidravlično podporje.

Katera je vaša zadnja inovacija?

— Moja, ne smete poudarjati. Vsaka inovacija nastane s prizadevnim skupinskim delom.

Zadnja je bila Križiščna sekcija, izdelana v naši delavnici in v SMD. Prijavila pa

Milan Duh

Foto: Dragica Bregant

sva jo skupaj z Matejem Pavčnikom, ing. rud. Obstoječe hidravlično podporje sva spremenila v funkcionalno celoto za potrebe pri podpiranju križišč na odkopih. Tega sva se lotila predvsem zaradi dveh težkih nesreč, ki sta se pripetili na teh mestih. Ta sekcija varuje križišče med odkopom in transportno progo. Dolga je devet metrov. Sestavljena je iz Salzgitte in Hydro-Marell podporja z nekaterimi spremembami in dopolnitvami.

Eno uporabljamo že devet mesecev, drugo pa smo vgradili pred enim mesecem v jami Hrastnik. Na osnovi te bomo dobili stalno uporabno dovoljenje, kar pomeni, da jih bodo lahko uporabljali vsi rudniki.

Opišite malo natančneje nastanek inovacije.

— Od idejne sheme preideš na izračunavanje detajlov, večino zamisli pa potem izdelamo v naši delavnici. Mapo z vsem potrebnim materialom moraš predložiti Rudarskemu inštitutu v Ljubljani. Za naprave, ki jih uporabljamo v jami, moramo imeti pozitivno mnenje od omenjenega inštituta.

Že na začetku ste omenili, da so zadnje čase inovatorji bolj cenjeni.

— Še vedno so nekateri uspehov nevoščljivi. Pri tem pa ne pomislijo, da je nagrada le simbolična, glede na vloženo delo. Gospodarske koristi inovacije izračunamo in so velike (za svoje inovacije tovariš Duh teh izračunov ni imel pri roki), ne moremo pa izračunati, koliko pripomore inovacija k lažjemu delu, varnosti, k preprečitvam človeških nesreč, morda celo smrtnih nesreč. Teh vrednot pa ni zapisanih v naših pravilnikih.

Kako bi pospešili inovacijsko dejavnost v kombinatu?

— Najtežje realizirajo svoje zamisli delavci v proizvodnji. To me zelo moti. Tehnični delavci jim največkrat ne utegnemo pomagati pri izdelavi potrebne dokumentacije. Ustanoviti bi morali posebno komisijo, ki bi ocenila idejo delavca in mu pomagala do realizacije. V sozdu pa imamo le komisije, ki obravnavajo že izgotovljene predloge inovacij.

Porabite večino prostega časa v inovacijske namene?

— Ne, trenutno nimam nobene zamisli. Rad pa pomagam, pomagal bom tudi v bodoče, saj več glav več ve.

V prostem času se predvsem rad ukvarjam s športom, sodelujem tudi pri gasilcih.

Naj zaključim z mislijo, ki so jo odkrili pred menoj in gotovo drži: — Največ sreče nam prinaša delo, ki ga z veseljem opravljamo. Z Milanom Duhom se bova še srečala. Obljubil je, da bo natančneje opisal zadnjo inovacijo.

Dragica Bregant

ENERGETIKA

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

V Srbiji so povečali znesek posojila

Poročali smo že, da je Združeno elektrogospodarstvo Srbije razpisalo vpisovanje posojila namensko za moderniziranje in novogradnje elektrogospodarskih objektov in naprav. Prvotni znesek izdanih obveznic je znašal 10 milijard dinarjev. Po sklepu delavskega sveta Združenega elektrogospodarstva Srbije pa so ta prvotni znesek dvignili na 13 milijard dinarjev. Ta sklep o zvišanju zneska razpisanega posojila so sprejeli na temelju velikega interesa, ki so ga pokazali občani v Srbiji. Razpis posojila in zanimanje zanj je preraslo vsa pričakovanja. Za nakup obveznic so se poleg občanov zanimale tudi banke iz Hrvaške in Slovenije.

Sklenili so, da bodo tri dodatne milijarde dinarjev iz tega posojila namenili za dokončanje dveh agregatov po 347 megavatov z ustreznimi rudarskimi zmogljivostmi v "Drmnu" — Kostolac. Na ta način nameravajo izenačiti višino vlaganj v novo termoelektrarno in premogovnik, ker je Elektrogospodarstvo Vojvodine, ki sofinancira s 50%, svoj delež v letu 1986 preložila nasproti dogovorjenim obveznostim. Neglede na to, pa bodo tri milijarde dinarjev v tem trenutku mnogo pripomogle k hitrejšemu zaključku objektov.

V Španiji grade največjo elektrarno na veter

V Španiji so pričeli graditi na severozahodni obali Atlantika pri mestu Cap Viiliانو največjo elektrarno na eolski oziroma vetrni pogon. Postavili bodo prototip novega generatorja na veter, ki naj bi bil po predvidevanjih cenejši, učinkovitejši in varnejši v pogledu obratovanja. Presek rotorja bo meril 60 m, postavljen na stolpu, višine 45 m, s 23 obrati na minuto, z nominalno močjo 1.200 kilovatov. Napravo naj bi dogradili v naslednjih dveh letih. Rezultati naj bi služili nadaljnjemu koriščenju vetrne energije v Španiji, pa tudi drugod.

Japonci zmanjšujejo eksploatacijo premoga

Svetovalci japonske vlade so pripravili posebno poročilo, imenovano "Meakawa", ki se nanaša na načrtovanje nadaljnega pridobivanja premoga na Japonskem v naslednjih petih letih. Načrt bodo pričeli izvajati aprila letos, po njem pa je predvideno zmanjšanje domače proizvodnje premoga in večja odvisnost Japonske od tujih dobaviteljev premoga. Nadalje bodo kopali le še premog za domače termoelektrarne, medtem ko bodo opustili pridobivanje premoga za koksanje in industrijo. Po svetu so namreč v zadnjih letih odprli mnogo novih premogovnikov, pa tudi cene nafte so se nekako umirile,

tako da je domači premog napram uvoženemu postal predrag. Veliko vlogo pri tej odločitvi pa ima tudi visoka vrednost njihovega denarja — jena napram dolarju. Premog iz tujih držav je zato cenejši od domačega kar za 44,30%.

Japonci pa proizvodnje premoga od sedanjih 16,45 milijona ton na bodočih 10 milijonov ton ne bodo znižali v enem letu, pač pa postopoma do leta 1991. Sicer pa njihova letna poraba premoga znaša skoraj 110 milijonov ton.

Velika poraba elektrike

V zadnjem času je bila v Jugoslaviji

(in tudi drugod) velika poraba električne energije. Zima je tu in nizke temperature so prisilile tako občane kot tudi ozde, da se predvsem za ogrevanje prostorov vse bolj poslužijo električne energije. Tako je znašala v dneh nizkih temperatur dnevna poraba okoli 242 milijonov kWh. Poraba je bila za okoli 9% večja od prvih dni lanskega leta. V dneh, ko je temperatura normalna, znaša dnevna poraba okoli 175 milijonov kWh. Občasno je bilo treba tudi uvoziti določene količine električne energije.

Posvetovanja o energiji, ekologiji...

V prvi polovici marca letos je Medobčinski svet SZDL revirskih občin Trbovlje organiziral regijsko posvetovanje o ekologiji, energiji in varčevanju z energijo. Posvetovanja so se udeležili številni predstavniki ozdov, družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in drugi. Na njem pa so sodelovali tudi predstavniki Republiške konference SZDL Slovenije. Razprava se je nanašala predvsem na nadaljnji razvoj premogovnikov in termoelektrike, pri čemer naj bi se okolje ne poslabšalo, pač pa izboljševalo. Prav onesnaženost okolja v revirskih občinah narekuje čimprejšnjo izgradnjo novega objekta termoelektrarne — toplarne III v Trbovljah, seveda ob hkratni zgraditvi potrebnih čistilnih naprav za odpravo zapašenosti in zapljinjenega ozračja. Na posvetu pa so govorili tudi o mnogih drugih zadevah, ki so povezane z energijo in ekologijo.

Prav tako v prvi polovici marca letos je potekalo v Opatiji tridnevno posvetovanje — simpozij o tehnologiji, gospodarnosti in ekologiji jedrskih elektrarn. Organizirala ga je hrvaška Zveza energetikov z namenom, da bi strokovnjaki dali jasne in nedvoumne odgovore na nekatera pereča vprašanja o varnosti oziroma nevarnosti sedanje jedrske tehnologije. Govor je bil tudi o tem, da bomo do leta 2020 izkoristili v glavnem vse domače vire od premoga do vodnih potencialov, čeprav se bo delež alternativnih energijskih virov postopoma povečal. Po mnenju nekaterih razpravljalcev bo potrebno pristopiti h gradnji druge oziroma celo tretje jedrske elektrarne v naši državi. Nekateri zagovorniki jedrske energije so predstavili podatke o škodljivem vplivu, ki ga imajo na okolje termoelektrarne in jedrske elektrarne.

Slovenska akademija za znanost in umetnost je sredi marca letos organizirala

v Ljubljani drugo posvetovanje o energetiki. Na njem so sodelovali predstavniki tudi drugih akademij iz Jugoslavije ter predstavniki raznih institucij, ki se direktno ali indirektno ukvarjajo s problematiko energetike oziroma energije. Ugotovili so, da podcenjena energija in njena neracionalna raba že v temeljih ogrožata proces strukture in kakovostne preobrazbe slovenskega gospodarstva ter, da moramo uporabiti predvsem gospodarske spodbude, to je ukrepe, ki bodo vsakogar silili k iskanju rešitev za racionalno uporabo energije. Omenjali so tudi izkušnje drugih držav, ki se štejejo med razvite, ki so si jih nabrale pri varčevanju z energijo od prvega naftnega šoka dalje. V nekaterih razvitih državah poraba energije pada, kljub povečanju družbenega dohodka. Govor je bil o možnih energetskih prihrankih. Ugotavljali so, da bi bilo možno v Sloveniji zmanjšati porabo energije povprečno za 10,4% in stroške zanjo za 8,9%. Za varčevanje z energijo naj bi s censko politiko največ naredili.

Delavski svet stvora Elektrogospodarstva Slovenije je 18. marca letos med drugim razpravljal o pripravi na ekološko sanacijo Termoelektrarne Šoštanj. Sicer bi potrebovali za ekološko sanacijo in temeljito odpravo posledic škodljivih dimnih plinov, prahu ter biološko oživitve Velenjskega jezera ter za ekološko sanacijo Termoelektrarne Trbovlje in TE-TO Ljubljana toliko sredstev, kot bi veljala gradnja nove termoelektrarne. V Šoštanju naj bi že maja letos pričeli in zadnjega marca prihodnje leto dokončali gradnjo ekološko informativnega sistema, ki bo zajel celoten sistem avtomatskih merilnih postaj in programsko opremo.

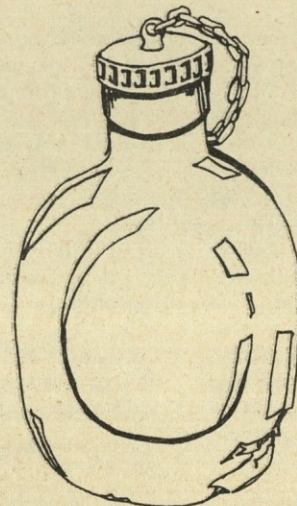
KULTURA, JUBILEJI, PRIZNANJA

Rudar in rudarstvo danes

"Uh, kakšna toplota! Zunaj je pa tako mrzlo," spregovori Jure, ko stopi v stanovanje. "Seveda, ravno ta teden so začeli kuriti," pravi njegova mama in pogleda skozi okno, kdaj bo prenehalo snežiti. "Prav imaš, je že bolj toplo kot takrat, ko smo se tresli in čakali, kdaj se bo začela kurilna sezona," pravi Jure zamišljeno in je z mislimi že čisto drugje. Razmišljal je o rudarjih, ki se trudijo, da bi nakopali čim več premoga. Tudi njegov oče je rudar in zjutraj, ko z enim očesom pogleda, če je ura že pet, sliši, kako se oče odpravljajo od doma. Tudi Jure želi postati rudar. Ponosen je na očeta in želi ga posnemati. Že se je videl, kako dela v rudniku, podpira strop, stopa proti dvigalu in se pogovarja z delavci. Predstavljal si je, da je delo rudarjev težko, da garajo in kopljejo A ko sta se o tem pogovarjala z očetom, je izvedel, da je delo tudi takšno, da premoga ne kopljejo samo s krampi in lopatami. Povedal mu je tudi, da dosti dela opravljajo stroji, toda še vedno sta kramp in lopata v rudarjevih rokah nenadomestljiva prijatelja. Opisal mu je tudi njegov delovni dan. Na delovno mesto morajo priti nekaj minut prej, da dobijo še navodila za delo v jami. Potem se odpravijo v rudnik. V jamo se spustijo z dvigalom in se odpravijo na delovno mesto. Z različnimi

stroji si pomagajo pri tem opravi. Premog nalagajo na tekoči trak, po katerem gre v vozičke in potem na separacijo, kjer ga očistijo jalovine in pošljejo v elektrarne peči. Del premoga pa pošljejo po ostalih toplarnah v Sloveniji. Jure pa tudi ve, da delo poteka v treh izmenah, tudi ob sobotah in nedeljah in praznikih. "O, potem je pa kar v redu; Če ne bi bilo nesreč bi bilo krasno," pravi Jure in se že veseli, kako bo, ko bo z očetom lahko odšel v črno jamo kopat čmo zlato. "Prav imaš," pravi oče "tudi mi bi bili zelo veseli, če ne bi bilo nesreč. Tako pa ne veš, kdaj bo voda vdrla v jamo ali pa te bo pokopal zrušek. To zadnje je malo verjetno, saj imamo strop podprt, ampak tudi to se je že zgodilo." "Lepo, lepo, upajmo, da bodo tudi to odpravili, preden pridem delat tja," se zasmije Jure in odhiti iz toplega stanovanja na dvorišče.

Katja Kalan
7. c OŠ J.Broz Tito
PE Revirski borci

Marijan Mauko

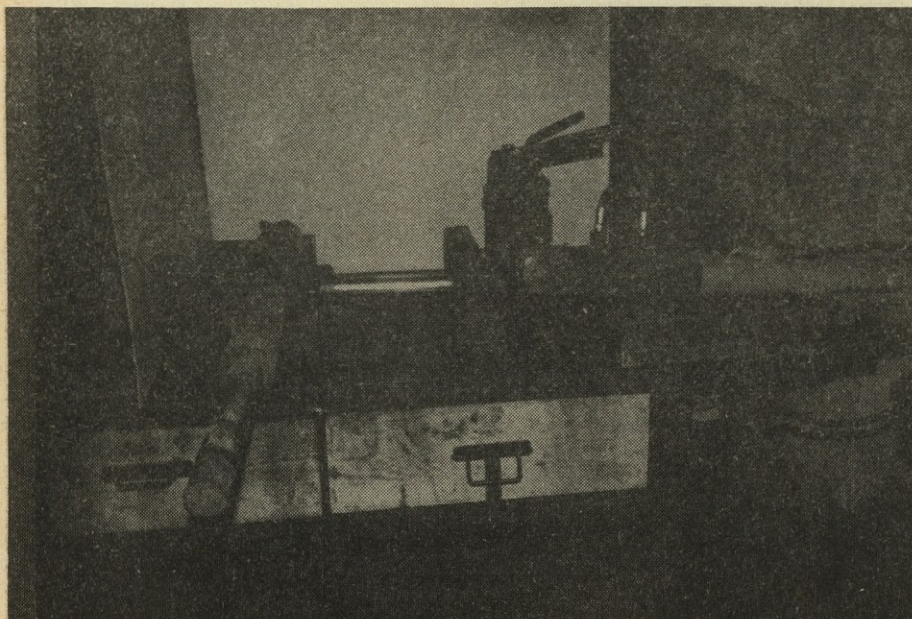
Transfuzija

Pravijo, da delam izgubo.
Pravijo, da sem nerentabilen.
Pravijo, da bodo rudnik zaprli.
Pravijo, da tako preveč zaslužim.
ČUDNO!

Ko pa mi vsi pijejo kri.
Z debelimi iglami
prodirajo v moje žile.
In si dajejo
transfuzijo.
Lepi so.

Debeli so.
Zdravi so.
Na toplem so.

Ko pa sebe pogledam,
v zatišju
se zgrozim.
Moja koža je takšna,
kot da bi ježu
izpilili vse bodice.

Hidravlični primež za popravilo stojk Salzgitter.

Foto: Boris Trstenjak

KULTURA, JUBILEJI, PRIZNANJA

Čeprav je osmi marec mimo...

Zaposlena sem pri Rudniku Zagorje triindvajset let. Delam v pralnici, kjer peremo rudarske delovne obleke, perilo za samski dom in menzo.

Z delom sem zelo zadovoljna, prav tako tudi s sodelavkami, čeprav je delo umazano. To je razumljivo, ker peremo pač rudarske delovne obleke.

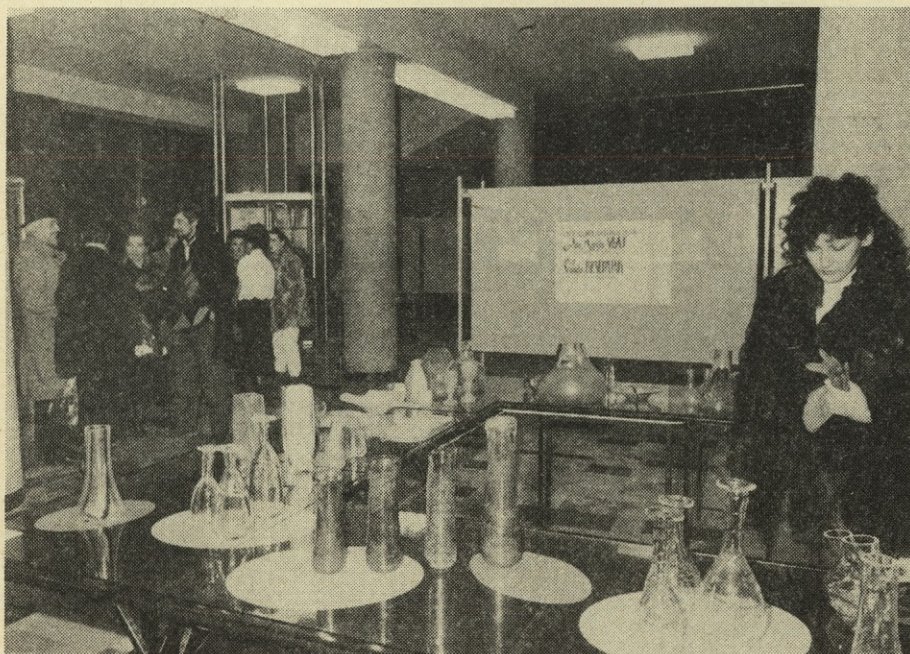
Vseeno pa menim, da bi bilo delo lahko boljše stimulirano. Mislim, da je ženska še vedno najprej mati in gospodinja. Samohranilkam je še toliko težje

Vendar pa imamo v našem kombinatu možnosti, da se uveljavimo kot samoupravljalke, da delamo v samoupravnih organih ter na drugih področjih.

Mislim, da vsem zaposlenim materam prostega časa ne ostane veliko, še manj ga ostaja samohranilkam, saj moramo poleg službe še marsikaj narediti.

Dan žena za mene ni veliko drugačen kot vsak drugi dan. Zelo lepo pa se mi zdi, ko nam pripravijo kulturni program. Ker smo na različnih delovnih mestih, je takrat priložnost, da malo skupaj poklepamo. Želim pa si, da bi se na delovnih mestih še naprej lepo razumele, ne samo na dan žena temveč, vsak delovni dan, ki ga preživimo skupaj.

Tončka Konjačič

Z otvoritve razstave v počastitev dneva žena v delavskem domu v Zagorju. Vanda Besednjak razstavlja unikatne steklene izdelke, narejene po izvirnih zamislih v Steklarni Hrastnik.

Ana Marija - Vlaj pa slikarska dela, ki se začno s Knezovimi klovni in nadaljujejo z izvirnimi motivi.

Foto: B. Klančar

Kaj želim od življenja

Ležim v postelji. Okrog mene tišina. Vidi se le zamišljeno lice, ki ga v poznih nočnih urah osvetljuje majhna svetilka. Premišlujem. Kaj si želim od življenja?

Rada bi, da bi teklo tekoče, brez vsakih velikih zapletov. Rada bi bila priljubljena in ljubljenca. Zdravje, to je največje bogastvo. Tudi to si želim. Živela bi takšno ži-

vljenje, ki bi ga s tekom časa čedalje bolj spoznavala in odkrivala njegove dobre in slabe lastnosti. Rada bi bila človek, poln spoznanj, odkritij in razumevanj.

Življenje me mora naučiti misliti, toda misliti prave misli in gledati na svet in njegova dogajanja z dobre in slabe plati.

Nika Kavšek

Nikoli ne bom pozabil

Ko smo septembra odšli na težko pričakovano ekskurzijo po Jugoslaviji, se nam je na poti proti Beogradu pripetil neljubi dogodek.

Zvečer ob 9. uri smo odšli iz Hrastnika proti Zidanemu mostu. Na poti smo imeli zaradi prometnih nesreč več postankov. Zjutraj ob 5. uri smo se ustavili pri motelu, nekaj deset kilometrov stran od Beograda. Tam smo bili okoli uro in pol, da so lahko tovarišice in tovariši popili svojo jutranjo kavo, mi pa smo vsaj za nekaj časa čutili trda tla pod nogami.

Proti Beogradu smo se odpeljali ob pol sedmih. Po slabih desetih minutah vožnje smo v daljavi zagledali ogenj. Zaslišali smo tuljenje sirene in mimo nas je zdrvelo vozilo postaje milice. Napredovali smo po centimetrih. Na vročem soncu smo stali dobre štiri ure.

Po štirih mučeniških urah smo se končno odpeljali mimo uničenega tovornjaka — cisterne. Pogled na razbitino, očrnjeno od plamena, me je resnično prizadel, čeprav je voznik preživel.

Simon Jurečič

Jože Skrinar

75 let planinskega društva Trbovlje —

Pozdravljena Mrzlica

*Visoko je sonce, v dolini megle,
skoz nje pa v planino planinci hite,
ob Domu na Mrzlici sklenejo krog,
v poljanah in hostah je polno dobrot.*

*Tu zdravje in mir je in sonce skoz veje
nam srca in naša življenja ogreje.
V naravi planinci svoj dan preživimo,
zvečer se vsi srečni v dolino spustimo.*

*Pozdravljena Mrzlica, naša planina,
pozdravljen visoko pod hosto naš dom!
V nje vznožju se vije trbovska dolina,
v daljavi ob Savi gre sonce v zaton.*

Avtor je to pesem tudi uglasbil. Prvič bo zapeta na proslavi 75-letnice PD Trbovlje v decembru 1987.

(tl)

ŠPORT, REKREACIJA

Zimske igre delavcev elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije »29. Elektra«

Letos smo gostili športnike elektrogospodarstva in premogovništva. Organizacija je bila zaupana delovni organizaciji Termoelektrarna Trbovlje. S pripravljanimi in organizacijskimi pripravami smo pričeli že zelo zgodaj. Izvoljena sta bila dva odbora za izvedbo zimskih iger. Kljub velikim težavam smo na dan iger pripravili vsa tri tekmovališča in v lepem sončnem vremenu so se boji pričeli na treh lokacijah: Smrekovina, Podmeja in Medvednica.

Smrekovina je gostila veleslalomiste in veleslalomistke. Izvedbo je prevzelo Rekreacijsko smučarsko društvo DO Termoelektrarna Trbovlje (RSD DO TET). Tekmovanje v tekih je potekalo na lokaciji Podmeja, kjer je prevzelo organizacijo Smučarsko društvo KUM — DOBOVEC. Medvednica je gostila veleslalomiste, izvedbo iger pa je prevzelo Smučarsko društvo Trbovlje.

Tekmovanja smo pričeli ob 10,30, in sicer na vseh lokacijah istočasno. Zimskih športnih iger se je udeležilo 520 delavcev iz vseh delovnih kolektivov elektrogospodarstva in premogovništva ter gostje iz Avstrije in Italije s svojimi ekipama. Tekmovalke in tekmovalci so v večini pokazali zelo veliko vneto pripravljenosti in športnega duha in vsak posameznik je s svojim trudom prispeval k skupnemu uspehu 29. zimsko športnih iger elektrogospodarstva in premogovništva.

Tekmovalci so dosegli naslednje rezultate:

Veleslalom ženske — ekipno:

1. mesto	RLV
RUDNIK LIGNITA VELENJE	
2. mesto	EL LJ
ELEKTRO LJUBLJANA	
3. mesto	EL CE
ELEKTRO CELJE	

Veleslalom moški — ekipno:

1. mesto	EL CE
ELEKTRO CELJE	
2. mesto	RLV
RUDNIK LIGNITA VELENJE	
3. mesto	DEM
DRAVSKE ELEKTRARNE MARI-BOR	
5. mesto	RRPS
RUDNIKI RJAVEGA PREMOGA SLOVENIJE	
9. mesto	TET
TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE	

Teki ženske — ekipno:

1. mesto	EL CE
ELEKTRO CELJE	
2. mesto	EL GO
ELEKTRO GORENJSKA	

Teki moški — ekipno:

1. mesto	RUŽV
RUDNIK URANA ŽIVROVSKI VRH	
2. mesto	SEL
SAVSKE ELEKTRARNE LJUBLJANA	
3. mesto	IBE
INŽENIRSKI BIRO ELEKTROPROJEKT LJUBLJANA	
5. mesto	TET
TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE	

Ekipno moški in ženske — veleslalom:

1. mesto	EL CE
ELEKTRO CELJE	
2. mesto	RLV
RUDNIK LIGNITA VELENJE	
3. mesto	EL GO
ELEKTRO GORENJSKA	
7. mesto	TET
TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE	

Ekipno moški in ženske — teki:

1. mesto	EL LJ
ELEKTRO LJUBLJANA	

2. mesto	IBE
INŽENIRSKI BIRO ELEKTROPROJEKT LJUBLJANA	
3. mesto	EL GO
ELEKTRO GORENJSKA	

Po tekmovalju smo na ploščadi pred hotelom RUDAR razglasili rezultate in podelili priznanja. Pokale, kolajne in diplome so prejele najboljše posameznice in posamezniki tako v tekih kot v veleslalomu. Plaketa pa so dobile najboljše ekipe v tekih in veleslalomu.

Po razglasitvi rezultatov je sledilo prijateljsko srečanje vseh udeležencev v prostorih hotela RUDAR. Srečanje je bilo zares prijetno in stara prijateljstva so dobila nova. Vsi smo se v večernih urah zadovoljni razšli z vabilom za prihodnje jubilejno 30. srečanje delavcev Elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije.

Bojan Rus

Planinske novice

Planinsko društvo Trbovlje slavi letos 75-letnico svojega obstoja. Ustanovljeno je bilo 8.12.1912. V ta namen so pri društvu pripravili program letošnjega praznovanja. Vse prireditve — izleti, predavanja, razstave, prostovoljno delo, obnova doma na Mrzlci, skratka vse akcije vseh osmih društvenih odsekov bodo potekale v znamenju tega visokega jubileja. Osrednja obeležitev pa bo decembra 1987, prav za 75-letni jubilej.

Letošnji načrt PD Trbovlje vsebuje naslednje izlete:

- 2. januarja: novoletni pohod na Kum
- 11. januarja: Po poteh svobodne Jelovice
- 15. februarja: Zimski zbor vodnikov in mentorjev PDT
- 21. februarja: 22. spominski zimski pohod na Stol
- 14. marca: 13. zimski vzpon na Snežnik
- 22. marca: 11. zimski pohod na Porezen
- 11. — 12. aprila: Izlet na Kofce — Košuta
- 26. aprila: Izlet na Bohor (jezikova nedelja)
- 1. maja: Prvomajsko srečanje delovnih ljudi iz revirjev in Savinjske doline na Mrzlci
- 10. maja: 11. pohod za dan zmage na Blegoš
- 23. — 24. maja: izlet Sora—Tošc—Polhov Gradec
- 7. junija: izlet na Lubnik
- 20. — 21. junija: izlet Idrija — Vojsko — Ajdovščina
- 27. — 28. junija: izlet Predvor — Storžič — Križka gora—Golnik
- 4. julija: 2. tradicionalni pohod 100 dru-

žin na Mrzlco

- 11. — 12. julija: izlet Stol—Zelenica—Beguščica
 - 18. — 20. julija: izlet Plešivec—Smrekovec—Raduha
 - 8. — 9. avgusta: izlet Krnica—Škrlatica—Vrata
 - 15. — 16. avgusta: Robanov kot—Ojstrica—Kamniško sedlo
 - 24. — 30. avgusta: izlet na Mont Blanc
 - 6. septembra: izlet Nanos—Predjamski grad—Postojna
 - 13. septembra: Dan planincev na Ermanovcu
 - 19. septembra: 6. tabor ljudske fronte na Mrzlci
 - 18. — 20. septembra: izlet Krn—Razor planina—Vogel—Črna prst
 - 4. oktobra: 9. spominski pohod na Slavnik
 - 18. oktobra: izlet na Goro Oljko
 - 25. oktobra: poletni zbor vodnikov in mentorjev PDT
 - 7. novembra: izlet na Mozirske planine
 - 29. novembra: pohod ob Dnevu republike na Mrzlco
- Izletov bo še precej več na razne vrhove, organizirani pa bodo preko kolektivov, drugih društev in organizacij na našem območju, v sredogorje in visokogorje. Vodili jih bodo planinski vodniki. Poseben program izletov pa ima mladinski odsek. Vabimo člane kolektiva, da se udeležujejo načrtovanih izletov. Za vsak izlet bodo nekaj dni prej najavljeni vsi potrebni podatki, prijave pa sprejema društvena pisarna na Ulici 1. junija 10.

T.L.

ŠPORT, REKREACIJA

Rekreativna občinska liga Trbovlje v namiznem tenisu 1987

Letos smo v organizaciji TVD PARTIZAN – NAMIZNO TENIŠKE SEKCIJE, organizirali ligaško tekmovanje v namiznem tenisu – občinsko ligo za moške.

Tekmovali smo po ligaškem sitemu SWATTING, in sicer dvakrat tedensko v prostorih športnega društva RUDAR. Samo tekmovanje je pri občanah, delavcih in vseh ljubiteljih namiznega tenisa v Trbovljah prebudilo zelo veliko zanimanja.

Vse tekmovalne ekipe so se močno potrudile in z vso resnostjo sprejele obveznosti, tako da lahko ugotovimo, da so bile vse tekme odigrane in ni prišlo do predaj dvobojev zaradi neudeležbe tekmovalnih ekip. Ekipa so bile razvrščene v eno skupino, dosegle pa so sledeče rezultate:

MESTO	SETI	TOČKE
1. TET I	35 : 6	7
2. STT	32 : 16	5
3. SŠKU	30 : 19	5
4. ZPT	22 : 18	4
5. TET II	21 : 23	3
6. PEKO	21 : 27	3
7. KOP	8 : 32	1
8. MEHANIKA	6 : 35	0

Med posameznimi tekmovalci pa so bili najuspešnejši: Jože URBAJS iz ekipe STT, Bogo ZALAZNIK iz ekipe TET I, Lovro PETRIN iz ekipe SŠKU.

Ligaško tekmovanje smo igrali v prostorih ŠD RUDAR, saj prostori TVD PARTIZANA še vedno niso dokončno urejeni za namizno teniško sekcijo, zato se vodstvu ŠD RUDAR posebej zahvalju-

Rekreativna občinska liga Trbovlje v namiznem tenisu 1987.

Foto: Bojan Rus

jemo in upamo, da bo prišlo še večkrat do takega sodelovanja.

Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki so karkoli prispevali, da je to tekmovanje potekalo v tako prijetnem vzdušju. Vsem tekmovalcem pa naj bo spodbuda za nadaljnje delo in doseganje še boljših rezultatov.

Bojan Rus

Zmagovalna ekipa moških TET I v rekreativni občinski ligi leta 1987

NAMIZNI TENIS

F. REMENIH
F. CVIBOVŠEK
V. KREŽE
B. RUS
V. ZALAZNIK

Tekmovanje mladih v namiznem tenisu

Srečanje veteranov iz Trbovelj in Senovega

Veterani nogometnega kluba Rudar iz Trbovelj so 27. februarja na pobudo veteranov iz Senovega gostovali v Senovem, kjer so se pomerili v tekmi malega nogometa. Tekma se je odigrala v lepi športni dvorani v Senovem, končala pa se je z izidom 7 proti 2 v korist veteranov Rudarja iz Trbovelj. Za vrsto veteranov Rudarja, kakor tudi za vrsto veteranov iz Senovega so nastopili bivši aktivni športniki, ki se ukvarjajo z nogometom zgolj rekreacijsko, zato tudi ni zmaga cilj takšnih in podobnih srečanj. Pomembnejše je dejstvo,

da pride do takšnih srečanj večkrat, zato so se predstavniki obeh klubov dogovorili za povratno srečanje, ki naj bi bilo predvidoma v prvih pomladanskih mesecih letošnjega leta v Trbovljah. Iz prijetnega razgovora, ki je sledil v nadaljevanju, ni bilo težko razbrati, da obstaja obojestranski interes, da bi s takšno izmenjavo srečanj nadaljevali tudi v bodoče. Ugotovljeno je namreč bilo, da za obe vrsti nastopajo poleg ostalih članov tudi člani, ki so zaposleni v našem kombinatu.

S. P.

OO ZSMS DE jama, TOZD RRPT, je dne 8.3.1987 organizirala za vse člane kolektiva tekmovanje v namiznem tenisu. Tekmovanja se je udeležilo na žalost samo enajst članov, in to: Marjan Šinkovec, Izток Šmit, Štefan Gorza, Ilija Čelan I, Janez Kovač, Mitar Živkovič, Marinko Aščerič, Bojan Jerše, Ignac Božič, Franc Brumen in Jože Hribevski.

Zmagovalci so naslednji:

Prvo mesto je zasedel Marjan Šinkovec, drugo Bojan Jerše, tretje Janez Kovač, četrto Ignac Božič in peto mesto Štefan Gorza.

Na koncu tekmovanja so bila podeljena priznanja najboljšim tekmovalcem. Upamo, da se bodo mladi naslednjega tekmovanja udeležili v večjem številu.

Marinko Aščerič

ZA KRATEK ČAS

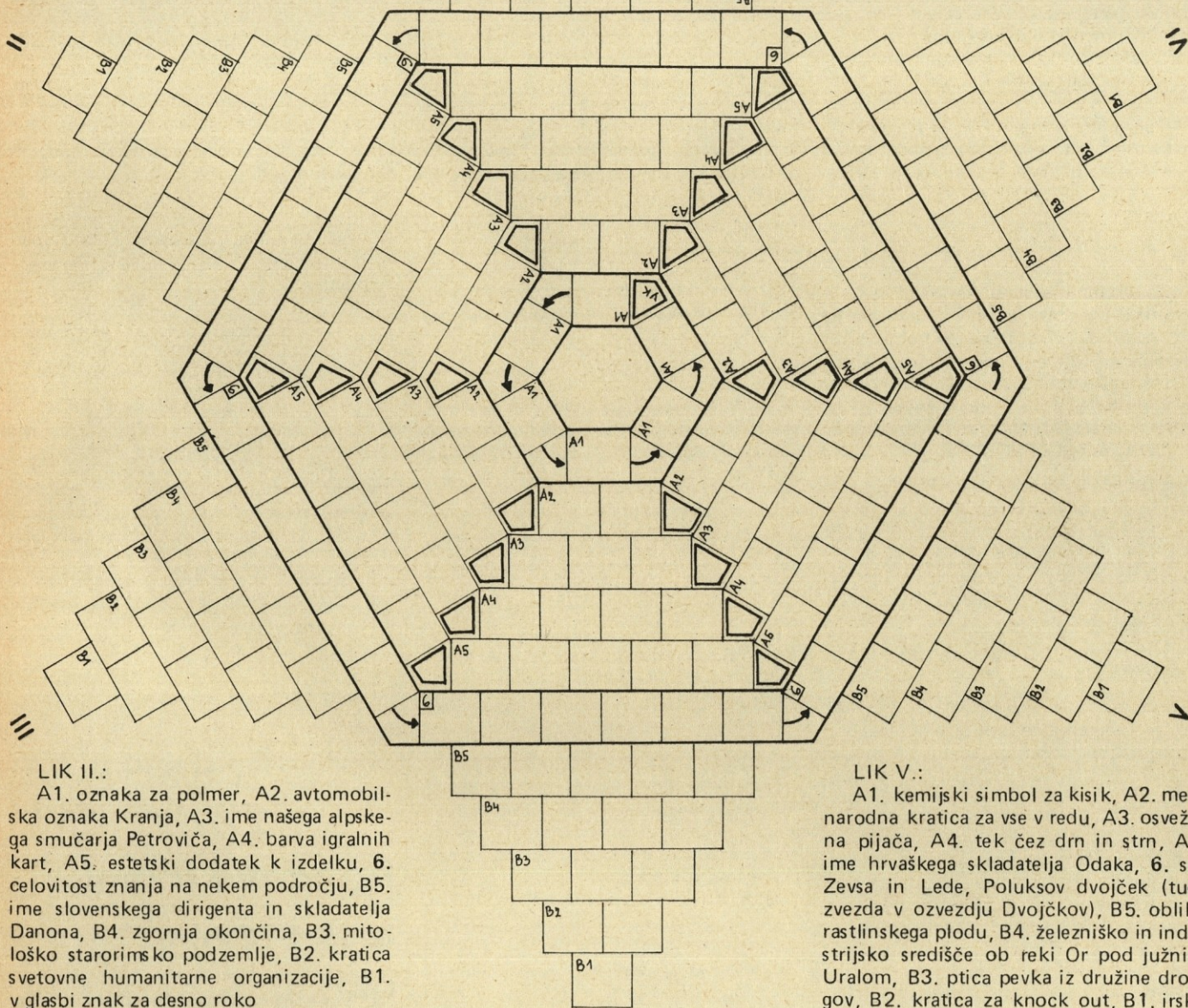
OPISI:

LIK I.:

A1. fizikalna oznaka za amper, A2. avtomobilska oznaka Sarajeva, A3. nemški filozof (Georg), A4. japonski politik, Nobelov nagradjenec za mir leta 1974 (Eisaku), A5. pasma, vrsta, 6. prsni koš, B5. vrsta cigaret, B4. Zenonova starogrška filozofska šola, B3. tvorba v čebeljem panju, B2. vrhunski športnik, B1. avtomobilska oznaka Avstrije

LIK IV.:

A1. v fiziki oznaka za 10 na dvanajsto potenco, A2. naziv stare glagolske črke, ki je zamenjavala starogrški omega, A3. tulec, etui, A4. višinska točka, A5. ime našega vaterpolista Rudića, 6. žlindra, B5. igra s posebnimi kartami azijskega izvora, B4. del pluga, B3. v planimetriji ploškev med dvema poltrakoma, B2. kratica za teritorialno obrambo, B1. oznaka za tono

LIK II.:

A1. oznaka za polmer, A2. avtomobilska oznaka Kranja, A3. ime našega alpskega smučarja Petroviča, A4. barva igralnih kart, A5. estetski dodatek k izdelku, 6. celovitost znanja na nekem področju, B5. ime slovenskega dirigenta in skladatelja Danona, B4. zgornja okončina, B3. mitološko starorimsko podzemlje, B2. kratica svetovne humanitarne organizacije, B1. v glasbi znak za desno roko

LIK III.:

A1. oznaka za stopnjo Kelvinovega termometra, A2. avtomobilska oznaka Kutine, A3. podzemni sesalec iz reda žužkojedcev, A4. ozek, dolg in tenak kos blaga ali papirja, A5. slovenski narodni heroj, komandant bataljona Tomšičeve brigade (Martin, padel leta 1944), 6. oblika moškega imena Rastislav, B5. bajeslovno bitje, B4. matematični znak za množenje, B3. karambol, B2. začetnici imena in priimka slovenskega pesnika in igralca Kuntnerja, B1. kemijski simbol za kalij

LIK V.:

A1. kemijski simbol za kisik, A2. mednarodna kratica za vse v redu, A3. osvežilna pijača, A4. tek čez drn in strn, A5. ime hrvaškega skladatelja Odaka, 6. sin Zeusa in Lede, Poluksov dvojček (tudi zvezda v ozvezdju Dvojčkov), B5. oblika rastlinskega plodu, B4. železniško in industrijsko središče ob reki Or pod južnim Uralom, B3. ptica pevka iz družine drozgov, B2. kratica za knock out, B1. irska predpona za potomca

LIK VI.:

A1. avtomobilska oznaka Švedske, A2. začetnici imena in priimka pisatelja Seliškara, A3. ribja koščica, A4. večanje živega organizma, A5. do 150 cm dolga užitna riba severnih morij, polenovka, 6. znameniti starogrški filozof, Platonov učitelj, B5. rakev, B4. nekdanja votla mera, mernik, B3. do 4 m visoka rastlina iz družine trav, iz katere pridobivajo sladkor, B2. avtomobilska oznaka Splita, B1. kemijski simbol za žveplo.

ANAGRAMNA ZVEZDA

ZA KRATEK ČAS

Navodila k uganki

Anagramna zvezda je sestavljena iz šestih anagramnih vreten. Njena posebnost je v tem, da so si vse najdaljše besede (konkretno pod opisi št. 6) med seboj anagrami. V posameznem vretenu pa so si tudi vsi pari besed z isto številko (n. pr. A3 in B3) medsebojni anagrami.

Za reševalce, ki so jim pojmi anagram, vreteno itd. tuji, še tole navodilo:

— **anagram** je beseda, ki je sestavljena iz istih črk, kot neka druga beseda, le da so črke v drugačnem vrstnem redu, n. pr.: KARNISA — RISANKA, STOPINJA — PIJANOST

— **v vretenu** je vsaka naslednja beseda **logogrifni anagram** prejšnje — dobimo jo torej tako, da prvotni besedi dodamo ali odvezemo (odvisno pač od tega, v katero smer rešujemo) eno črko in preostale anagramiramo, n. pr.: z dodajanjem STANIOL — GOSTILNA, z odvzemanjem PASTOREK — KREPOST

— primer anagramnega vretena:

A1 R	B5 AKTER
A2 AR	B4 AKER
A3 RAK	B3 KRA
A4 REKA	B2 RA
A5 KRETA	B1 R
A6 PARKET	

— **v anagramni zvezdi** bi bila glede na prejšnji primer ključna beseda v drugem vretenu anagram besede PARKET, recimo PREKAT, v tretjem recimo TREPAK itd.

Bralce najprej pozivam, da se uganke lotijo, ker za reševanje ni težka; hkrati pozivam reševalce, da se poskusijo v sestavljanju podobne uganke in izdelke pošljejo na uredništvo.

Še dodatek: v predstavljeni zvezdi dajo vse črke v poljih A1 oziroma B1 od lika I do VI še sedmi anagram ključne besede — **tujko za medveda**, po kateri imata ozvezdji Veliki in Mali voz in zaradi njiju tudi Arktika in Antarktika svoje ime.

(Op.: omenjeni ozvezdji se v mnogih jezikih, pa tudi pri nas, imenujeta Veliki in Mali medved).

Humor in anekdote

— K dobremu vicu sodijo trije: tisti, ki ga pripoveduje, tisti, ki ga razume in tisti, ki se dela, kot da ga še nikoli ni slišal.

— Mož pride s sestanka s svojimi bivšimi sošolci in pripoveduje ženi: "Možakarji so postali vsi tako debeli in plešasti, da me niso prepoznali..."

— "Tovariš doktor", osuplo pravi glavna operacijska sestra, "kako morete biti tako raztreseni, da greste v operacijski hali in z masko v banko?" "Ah, sestra Joža, bančni uslužbenec je še bolj raztresen. Izplačal mi je namreč denar brez čeka".

— Gost se pritožuje: "Tovariš natak, moja servieta je umazana!" "Oprostite, tovariš, potem jih je moj kolega napačno zložil!"

— "Ali veste kaj nastane, če križamo kravo z žirafom?" "Nič posebnega, le da moramo pri molži uporabljati barski stol".

— "Očka, kaj je veter?" vpraša Milanček. "To ni nič drugega kot zrak, ki se mu mudi" mu razloži očka.

— "Povej, ali te je strah pred kačami?" "Ne, če jo zagledam, se hitro prenenem naprej!"

Glasi Srečno izdaja sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasi ureja uredniški odbor: Franci Žgalin (predsednik), Jože Kirič, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Alojz Pavlič, Vladimir Breznik, Ivan Kenda, Dragica Bregant, Božo Marot (urednik), Pavel Kovač (odgovorni urednik).

Naklada 3.400 izvodov.

Tisk KTL — tozd TIKa Trbovlje. Za člane kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb, itd. ne vračamo.

Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije, št. 421-1/74 z dne 9.1. 1984, spada glasilo Srečno med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

— Mala Sonja je šla z očetom prvič v javno kopališče. Prevzeta si je ogledovala kopalce in opazila moškega z zelo poraščenimi prsmi. Razburjena je vzklila: "Očka pogledaj, tistile stric je videti prav tak kot moja punčka, tudi njemu leze polnilo ven iz trebuha."

— "Poroka prinese glasbo v življenje možal!" — Kako? "Uči ga igrati drugo violino!"

— "Kje želite preživeti svoj dopust?" "V senci blondinke!"

— Gostiteljica razkazuje gostom novo hišo in razlaga: "Hiša je gotova, le rolada še manjka."

Zbrala: Tilka Tomaž

..

Kipling pripoveduje, da je nekoč spoznal mlado občudovalko in se z njo zapletel v prisrčen pogovor. Na vsem lepem je gospodična začela jokati.

"Kaj pa vam je?" Se morda slabo počutite?" jo je vprašal.

"To ne!" je vzklila gospodična. "A če samo pomislim, da sem si vas zamišljala kot postavnega lepota..."

Znani ameriški filmski igralec Burt Lancaster je nekoč dejal:

"Z ženskami so težave, ker hočejo doživljati romane, mi moški smo pa samo za krajše zgodbe."

Rešitev križanke iz 2. številke glasila Srečno:

PISKER, SEŽANA, KRAKAR,
OGRADA, ANADIR, KIMONO,
ČREVO, ZLOBA, AP, POTOK, KAČA,
GMOTA, SNOB, NORA, ALA, VNEMA,
RAŽENJ, RAD, JE, BRANA, SAFET,
ETIKA, CVRTJE, FAKIR, SRAB, OKIS,
TELUR, CANKAR, RADIN, PITON,
KADET, OŠ, UNA, APATIN, DAREJ,
AHA, BARI, GROŠ, GOLAŽ, OVAL,
EMILE, KV, PAMIR, PLAČA, NINIVE,
KARMEN, MAGNET, STANAR,
ALTANA, PRASKA

